

Kdor za-
pušča staro
pot zaradi
nove ve, kaj
zapušča, a
ne ve, kaj
bo našel.

Italijanski pregovor

nt

naš tednik

Številka 1
Letnik 49
Cena 10,- šil.
(60,- SIT)
petek,
10. januarja 1997

Poština plačana
v gotovini

Celovec P.b.b.

Erscheinungsort
Klagenfurt /
Izhaja v Celovcu
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt /
Poštni urad
9020 Celovec

CITIRANO

Slovenski
občinski odbor-
niki opravljajo
kakovostno delo
na vseh po-
dročjih občinske
politike.

NANTI OLIP,
predsednik NSKS,
selski podžupan

Občinske volitve 1997 so za nas ključnega pomena

Strani 4/5

Zelo posrečen je bil tokratni tradicionalni novoletni koncert SPD „Danica“. Številni poslušalci (šentprimoški kulturni dom je bil nabito poln) so se veselili ob petju otroškega zbora Danica, ansabla Korotan in tamburašev iz Št. Janža. Posebej razgrel pa je srca poslušalcev domači mešani pevski zbor „Danica“ pod vodstvom mag. Stanka Polzerja, ki je ponovno dokazal, da sodi na Koroškem med najbolj kakovostne mešane pevske zборе. (Poročilo v naslednjem Našem tedniku.)

AKCIJA CAN

**LJUDSKA INICIATIVA
ZA DVOJEZIČNE OTROŠKE
VRTCE.**

Stran 19

KULTURA

Galerija Falke je začela novo leto z literarno matinejo v sklopu z razstavo dveh umetnikov - Gustava Januša in Mežičana Gustava Gnamuša.

Stran 17

ŠPORT

Prihodnjo soboto in nedeljo je v Št. Pavlu kar dvakrat v gosteh najboljša odbojarska ekipa v Avstriji – Donaukraft z Dunaja.

Stran 21

JOŽE WAKOUNIG

KOMENTAR
NAŠEGA TEDNIKA

Da bi bilo uspešno

S starim letom smo lahko bili še nekam zadovoljni. Najpomembnejši uspeh so bile gotovo volitve v kmetijsko zbornico novembra meseca. S trudapolnim, pa tudi načrtnim in poštenim delom so vsi tisti, ki si prizadevajo za kmečki stan, dosegli zaslužen uspeh. Pokazalo se je eno: dano besedo je treba izpolniti, dano obljubo uresničiti. Težave, ki čakajo naš kmečki sloj, bojo nenehno hujše. Kmetice in kmeti bojo potrebovali izredno veliko pridnosti, še več pa iznajdljivosti in spretnosti, da bojo prebrodili vse deročje vode, ki se bojo spustile nadnje.

Tudi letos nas čakajo volitve. Upam, da bomo na občinski ravni vsaj enako uspešni. 9. marec 1997 utegne postati za našo skupnost odločilen. Bomo zmogli obdržati, kar imamo? Se nam bo dalo, da še razširimo svoje območje, da pridobimo novih volilcev in volilk, da utrdimo svoje mesto v koroški občinski politiki?

Položaj naših smostojnih listov po občinah ni najlažji. Župana nimamo nikjer, v nekaterih občinah imamo podžupane in člane v predstojništvih, v vrsti občin imamo le po enega zastopnika ali zastopnico. Naše delo mnogi merijo ostreje kakor delo zastopnikov drugih frakcij. S treznim, stvarnim in predvsem vztrajnim delom pa je le mogoče, da nadopolnimo tisto, česar nimamo zaradi tega, ker nikjer nismo v večini. Naše delovanje mora biti pač vsaj za eno okno bolj odprto. To okno je prizadevanje za pravice in potrebe našega slovenskega življa. Nikar si ne delajmo nobenih nepotrebnih skrbi, to prizadevanje zastopniki drugih frakcij od nas tudi pričakujejo. Mi bi si vzeli upravičenost za nastopanje pri občinskih volitvah, ako bi iz katerih koli vzrokov zanemarili ali celo opustili delo za svojo slovensko narodnost.

Moramo biti odkriti in pošteni, da uvidimo in priznamo kritičnost svojega narodnega položaja

vist, medsebojna sprtost, zahrbtnost, neodkritost, zlaganost, obrekovalnost pa še marsikaj, kar ji s svojim početjem dan na dan porivamo pod nos in pred oči. Bomo mogli tej mladini omogočiti zaposlitev vsaj v bližini naših krajev, da se njim in njihovemu izročilu ne bojo odtujili? Bomo tej svoji mladini spet vrnili ponos na slovensko besedo?

Slovenstvu bomo morali vrniti pozitivno izpoved. Da to dosežemo, bomo sami morali krepko spremeniti svoj odnos do slovenstva in svoj medsebojni odnos. Zakaj pa moramo to svojo ljubo slovenščino zlorabljati le za to, da se sprekarjamo in obmetavamo, za to, da si želimo vse najslabše?

Želim vsem, zares vsem, srečo v novem letu, naši slovenski skupnosti pa kar se da veliko uspeha.

Ljudska iniciativa za dvojezične otroške vrtce

Akcija Centra avstrijskih narodnih skupnosti (CAN).

Kot smo v božični številki NT 1996 poročali, je Center avstrijskih narodnih skupnosti (CAN) izdal prvi narodnostni report. Javnosti ga je predstavil 17. decembra 1996 na sedežu avstrijskih Romov in bil zato deležen izredne medijske pozornosti.

Report sam je vzoren prikaz kritičnega položaja manjšin v Avstriji. To je tudi jasno razvidno iz govora, ki ga je imel na predstavitvi reporta predsednik CAN mag. Marjan Pipp. Njegov govor objavljamo v celoti na straneh 14, 15 in 16.

CAN se je odločil, da osredotoči narodnostni report vsako leto na posebno temo – in to v obliki **posebne akcije**. Tokrat je to vprašanje otroških vrtcev. Zato bo **celo leto 1997** tekla **podpisna akcija oz. ljudska iniciativa**.

KAJ ZAHTEVA CAN S TO PODPISNO AKCIJO OZ. LJUDSKO INICIATIVO?

Z ljudsko iniciativo naj bi na ustrezen način pozvali avstrijsko vlado, da sklene **zvezni ustavni zakon, na osnovi katerega bi zagotovili pripadnikom avstrijskih narodnih skupnosti vzgojo v otroških vrtcih v njihovem materinem jeziku ali zvezni zakon, po katerem bi bil zagotovljen obstoj manjšinskih ali dvojezičnih otroških vrtcev z javno finančno podporo.**

Z drugimi besedami: vlada naj zakonsko zagotovi vsem pripadnikom vseh narodnih skupnosti vzgojo v otroških vrtcih v njihovi materinščini v javnih ali vsaj v privatnih otroških vrtcih.

Drage bralke, dragi bralci! Pričujoči številki Našega ted-

Podpisna akcija v podporo slovenski oz. dvojezični predšolski vzgoji mdr. v Dobrli vasi.

nika smo priložili podpisne pole in Vas prisrčno vabimo, da z Vašim podpisom podprete ljudsko iniciativo, ki je akcija **vseh avstrijskih narodnih skupnosti**. Vsak podpis je pomemben – predvsem pa v korist naših malih otrok in njihove jezikovne vzgoje v materinščini.

V primeru morebitnih nejasnosti se lahko obrnete na **tajništvo**

CAN (tel. 0222 / 53 31 504) ali NSKS (0463 / 51 25 28). Izpolnjeno polo pošljite frankirano na CAN (naslov je na poli že natisnjen).

Prisrčna hvala! Ob koncu leta 1997 oz. ob predstavitvi drugega narodnostnega reporta bo CAN izročil podpise vodstvu dunajskega parlamenta.

SLOVENIJA V LETU 1996

Za Slovenijo je relativno uspešno leto. Na gospodarskem področju je bila zabeležena 3,5-odstotna rast bruto domačega proizvoda (BDP), inflacija se je ustavila pri 8,8 odstotka, skoraj vsi gospodarski kazalci so v drugi polovici leta krenili navzgor, na mednarodnem področju pa je Slovenija podpisala sporazum o pridruženem članstvu Evropski zvezi.

Gospodarska gibanja v Sloveniji so zelo močno povezana z dogajanjem na mednarodnem gospodarskem prizorišču. Tako je v prvi polovici lanskega leta slabše gospodarske rezultate Nemčije (Slovenija v to državo izvozi tretjino svojih izdelkov) občutila tudi Slovenija. Ker pa naj bi bila gospodarska rast v Nemčiji prihodnje leto približno 2,2-odstotna, so slovenski ekonomski analitiki precej optimistični, saj napovedujejo povečanja BDP na 4 odstotke.

Nekaj težav je imela mlada država s plačami. Izvozna konkurenčnost slovenskega gospodarstva, merjena s stroški

dela na enoto proizvoda, naj bi bila po predlanskem 12-odstotnem zmanjšanju večja za okoli sedem odstotkov, letos pa naj bi se še povečevala. To je v glavnem posledica večje produktivnosti dela in znižanja davčne obremenitve plač. Konkurenčnost gospodarstva pa bi bila večja, če bi se realna rast čistih plač in drugih prejemkov gibala v okviru BDP. Toda tudi prihodnje leto bo rast plač večja kot rast BDP, saj naj bi se plače po kolektivnih pogodbah letos povečale za šest odstotkov.

Banki Slovenije je tudi lani uspelo – v času, ko v Sloveniji potekata lastninjenje in privatizacija ter se po spremembi družbeno-političnega sistema dogajajo velike sistemske spremembe – s stabilizacijsko usmerjenostjo in sistemom drsečega tečaja tolarja ohraniti tolar relativno močan. Izvozniki so se (in se še bodo) ob tako strogi monetarni politiki sicer pritoževali, da ne morejo ohranjati koraka z mednarodno konkurenco, vendar je vlada kljub vsemu uspelo ohraniti uravnoteženo plačilno bilanco.

Med pomembnejšimi dogodki v Sloveniji je lani še posebej odmeval spomladanski obisk papeža Janeza Pavla II., ki ga je v živo pozdravilo skoraj pol milijona obiskovalcev, državljanom pa se je priljubil z besedami: „Papež ima vas rad.“ Samo nekaj dni za tem je Slovenija podpisala sporazum o pridruženem članstvu EU.

Med notranjepolitičnimi dogodki pa so bile zagotovo najpomembnejše državne volitve, ki so povsem spremenile doseganji politični prostor. Zmagovalka med posameznimi strankami je bila sicer Liberalna demokracija Slovenije, ki je dobila 25 poslancev, medtem ko so tako imenovane pomladne stranke (Slovenska ljudska stranka, Socialdemokratska stranka in Slovenski krščanski demokrati) skupaj dobile 45 poslancev oziroma natančno polovico vseh poslancev državnega zbora. Tik pred iztekom leta je predsednik republike Milan Kučan (v vseh javnomnenjskih anketah je bil izvoljen za slovensko osebnost leta 1996) dal mandat za sestavo nove vlade dosedanjemu premieru dr. Janezu Drnovšku, ki pa ne bo imel lahkega dela, kajti politični prostor se je razdelil na dva povsem simetrična bloka.

Tudi sicer bo imela vlada letos veliko dela. Tako bo treba nada-

ljevati reformo davčnega sistema, začeti reformo pokojninskega sistema, ponovno urediti plačna razmerja v javnem sektorju (državni uradniki imajo previsoke plače, administracija pa se letno v povprečju povečuje za 2.500 ljudi), rešiti vprašanje financiranja različnih programov in skladov, ki presegajo finančne zmoglosti države, ter pospešiti razvoj finančnega trga.

Slovenija je lani doživela tudi prvi spomladanski stavkovni val, ko so stavkali tako zaposleni v gospodarstvu kot v družbenih dejavnostih, najbolj pa je odmevala stavka zdravnikov in zobozdravnikov, ki ji je javnost vzporedno s stopnjevanjem zahtev začela odrekati podporo. Za boljši finančni položaj so se s protestnimi ustavitvami dela potegovali še učitelji, pa policisti, sodniki in novinarji, v gospodarstvu pa ob zaposlenih v številnih podjetjih tudi železničarji. Protikomunizma aktivnega prebivalstva so se v začetku leta pridružili še upokojenici, ki jih vlada ni uspela prepričati, da je sprememba pri usklajevanju pokojnin v njihovo dobro, in študentje, ki so zahtevali svoj delež iz proračuna.

Če potegnemo črto, je Slovenija z gospodarskimi uspehi lahko zadovoljna.

Jože Biščak

Ljudska iniciativa je zelo pozitivna

Vprašanje otroških vrtcev je eno najbolj perečih, ker točno vemo, da se znanje slovensčine v otroških vrtcih pridobi ali izgubi. Predvsem otroci so sprejemljivi za učenje jezikov, hkrati pa je to prvi korak k resnemu sožitju. Do ljudske iniciative CAN je prišlo več ko v pravem trenutku. Upam, da bo postala poln uspeh.

NANTI OLIP,
predsednik NSKS

Ljudska iniciativa CAN je zelo pozitivna. Otroški vrtci so za narodno skupnost najbolj važna zadeva. Če mladina nima slovenske jezikovne izobrazbe, postanejo ostale pravice brezpredmetne. Pomembno je, da se bo slovensčina ohranila; za ostale pravice bo poskrbel prihodnji razvoj Evrope.

MAG. ŠTEFAN KRAMER,
predsednik SPD Srce Dobrila vas

Pobuda za dvojezične otroške vrtce je pozitivna, upam pa, da je koordinirana med CAN in slovenskimi lokalnimi ustanovami.

DIREKTOR WILI MOSCHITZ,
obč. odbornik VS Bistrica v Rožu

Na vsak način je za pozdraviti, da se zagotovijo javni ali privatni otroški vrtci. Otroški vrtci so za jezikovno vzgojo zelo pomembni.

REŽIKA ISKRA,
predsednica Pedagoškega združenja

Wir begrüßen die Entscheidung des Volksgruppenzentrums, jedes Jahr einen konkreten Arbeitsschwerpunkt auszurufen. Für 1997 ist dies die Kindergartenfrage. Viel fängt beim Kindergarten an. Gerade für Minderheiten. Die dazu in Aussicht genommene Bürgerinitiative soll zu einer bedeutenden Maßnahme der Sensibilisierung der Öffentlichkeit gedeihen. Wir wünschen ihr viel Erfolg.

DR. HUBERT FRASNELLI

Občinske volitve bodo za nas zelo pomembne

Predsednik NSKS Nanti Olip o narodopolitični bilanci preteklega leta in prioritetah za leto 1997. Pogovor je vodil Janko Kulmesch.

Česar si se najbolj razveselil v preteklem letu?

Nanti Olip: Volilnega uspeha SJK.

V katerih primerih je v preteklem letu uspelo Narodnemu svetu uresničiti svoje cilje?

Najbolj smo uspeli v tem, da smo dosledno izvedli krajevne sestanke. Krajevnih sestankov je bilo 22, skupno pa se jih je udeležilo več sto rojakin in rojakov. Glavne povzetke diskusij na krajevnih sestankih smo neposredno vnesli v delo NSKS. Koroške Slovence zelo skrbi vedno bolj izginjajoča prisotnost slovenščine v javnosti - predvsem na občinskih uradih, v otroških vrtcih ter na področju dvojezične topografije. Jasno je prišlo do izraza, da so edini, ki se dosledno zavzemajo za uveljavljanje slovenščine v javnosti, slovenski občinski odborniki. Zato je tudi naloga NSKS, da jim nudi vso pomoč pri njihovem delu. Prav tako pa so na krajevnih sestankih jasno poudarili pomen gospodarske in kulturne dejavnosti ter športa in mladinskega dela.

Kako se je to odražalo v konkretnem delu NSKS?

NSKS je skupno s Centrom avstrijskih narodnih skupnosti (CAN) oz. z ostalimi manjšinami izdelal predlog o temeljnem manjšinskem zakonu. Svoj predlog je predložil avstrijski in slovenski vladi in ga tudi dosledno zagovarjal na vseh sejah sosveta. Trenutno je naš predlog v obravnavi. Upamo, da ga bodo vsi pristojni gremiji obravnavali s potrebno resnostjo, ker je predlog o temeljnem zakonu edini zakonski osnutek, ki zagotavlja vsem avstrijskim narodnim skupnostim optimalno zaščito in tudi optimalne pogoje za njihovo ohranitev in razvoj.

V katerih primerih ni uspelo uresničiti začrtanih ciljev?

Prav gotovo boleča zadeva sta dve nesklepčni seji zbora narod-

nih predstavnikov (ZNP). Po novelizaciji pravil NSKS pa sem prepričan, da bo ZNP bolj zaživel, postal bolj dinamičen, z možnostjo vlaganja predlogov direktno na sejah ZNP pa tudi bolj atraktiven. Več impulzov pa bi bilo potrebnih tudi s strani strokovnih odborov.

Kaj je glavna prioriteta za leto 1997?

Glavna prioriteta je brez dvoma sprememba veljavnega zakona o narodnih skupnostih iz leta 1976. Iz starega zakona je treba končno odstraniti vsa restriktivna določila, npr. 25% klavzulo za topografske napise. Predvsem pa je treba tudi upoštevati področja, ki jih veljavni zakon sploh ne zajema, so pa za narodno skupnost življenjskega pomena. To je npr. vprašanje predšolske vzgoje ter otroških vrtcev ter razširitve medijske ponudbe na področju ra-

kakovostno delo in to na vseh področjih občinske politike. Na komunalno politiko gledamo kot celoto, pri čemer je zavzemanje za enakopravnost slovenščine sestavni del delovanja občinskih frakcij.

NSKS si dosledno prizadeva za skupno demokratično zastopstvo, vendar očitno ni možno spraviti zadeve z mrtve točke. Kako najti pot iz tega nerazveseljivega položaja?

Naš predlog o novem koordinacijskem odboru s korektivom je znan. Po tem predlogu naj bi o vprašanih, o katerih se NSKS in ZSO ne bi mogla zediniti na skupno stališče, odločali vsi odborniki vseh slovenskih organizacij in društev. Usklajevanje znotraj narodne skupnosti je nujno potrebno, sicer bomo za vlado samo še šahovske figure, ne pa resni pogovorni in pogajalski

Ključno vlogo v tem vprašanju imajo deželnozborske stranke. Od njihove pripravljenosti, da se to vprašanje reši z dobro voljo in ne z vidika zgolj strankarsko političnih interesov, bo odvisno, ali se bo dalo rešiti še v tem tisočletju. Da je zahteva po deželnozborskem mandatu več ko utemeljena, potrjuje tudi 50 slovenskih občinskih odborov, izvoljenih na samostojnih listah. Ti odborniki s svojim delom dokazujejo, da aktivno sooblikujejo občinsko politiko ne samo v korist narodne skupnosti, temveč celotne regije.

Mnogo odprtih vprašanj zadeva tudi gospodarsko področje. Kako rešiti to zadevo?

Naloga slovenskih političnih struktur mora biti, da bolj zavestno spremljajo gospodarski razvoj južne Koroške, ki je na koncu gospodarsko razvojne lestvice v Avstriji. Gospodarsko vprašanje ni zgolj narodnostno vprašanje; to je vprašanje preživetja celotne regije. Poleg tega velja stara izkušnja: kjer je slab gospodarski položaj, se večajo tudi narodnostni in socialni konflikti. Zato je treba vključiti v polno soodgovornost tudi deželne in zvezne oblasti. Zelo pomembno vlogo pa imajo v naši narodni skupnosti vse slovenske in mešane gospodarske ustanove. Enako velja za prekomajno sodelovanje, kjer se znanje obeh deželnih jezikov izkaže kot velika prednost. Zato se mi zdi nujno potrebno, da bi prišlo do uresničitve gospodarskega sklada, kakršnega zahteva tudi Slovenska gospodarska zveza.

Kakšna je prihodnost sosveta?

Prvič, sosvet v nobenem primeru ne more biti interesno zastopstvo narodne skupnosti, ker nima ustrezne legitimacije narodne skupnosti.

Drugič, sosvet pri tem sestavu

Nujno se mi zdi potrebno, da bi prišlo do uresničitve gospodarskega sklada, kakršnega zahteva tudi Slovenska gospodarska zveza.

PREDSIEDNIK NSKS NANTI OLIP

dia in televizije. Skratka, gre za področja, ki zadevajo učenje in seveda tudi aktivno uporabo slovenščine.

Nadaljnje prioritete?

Marca 1997 so občinske volitve. Po volilnem uspehu SJK je za narodno skupnost neprecenljivega pomena vprašanje, kako bomo odrezali na občinskih volitvah, saj so občinski odborniki v javne gremije izvoljeni predstavniki narodne skupnosti. Slovenski občinski odborniki opravljajo

partnerji. Na vsak način pa velja: kdor resno želi narodni skupnosti dobro, ne more mimo izvoljenega skupnega zastopstva, ki upošteva vso pluralnost mnenj znotraj narodne skupnosti. Ne zadostuje samo o pluralnosti govoriti, dati ji moraš tudi možnost, da se po demokratičnih principih legitimno uveljavi.

Enako, kakor za skupno demokratično zastopstvo, velja za zajamčeni manjšinski mandat v deželnem zboru.

in načinu delovanja nima prihodnosti. Če pridemo v sosvetu do sporazumnih sklepov, jih avstrijska vlada sploh ne upošteva. To predvsem tudi zato ne, ker posamezni zastopniki strank nimajo zadostne politične teže. Zato že dalj časa zahtevamo in to predlagamo mdr. tudi v temeljnem zakonu, da morajo imeti zastopniki interesov narodne skupnosti zadostno legitimacijo prav teh, ki jih zastopajo. Pogovorni in pogajalski partnerji deželne in zvezne vlade so lahko samo od narodne skupnosti same legitimirani zastopniki. V vsakem drugem primeru se zastavlja vprašanje, kdo govori v čigavem interesu, kar je dal vedeti celo klubski predsednik ÖVP Khol v pismu Narodnemu svetu z dne 15. marca 1996. Do tega spoznanja je avstrijska politika prišla na vseh področjih pod okriljem t. i. socialnega partnerstva, kjer velja pravilo, da je treba voditi pogajanja in pogovore z izvoljenimi predstavniki interesnih skupin. Edino le, ko gre za narodne skupnosti, stranke odstopajo od svojih načel in najbolj neosporovanih pravil avstrijske politike.

Kaj, če stranke ne bodo spremenile svoje politike? Bo v tem primeru NSKS izstopil iz sosveta?

To vprašanje se po moji presoji trenutno ne zastavlja, ker še ni odgovora na pritožbo EL, ki zahteva ustrezno članstvo v sosvetu. Upravno sodišče do danes še ni odločilo o tem vprašanju. Je pa politično protislovje, da izvoljeni slovenski občinski odborniki poleg ostalih strank nimajo zagotovljenih mest v sosvetu.

Odnos Slovenija - koroški Slovenci: Kako ocenjuješ delovanje Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pri slovenski vladi?

Podvzeli smo vse, da bi prišli do partnerskega odnosa med narodno skupnostjo in pristojnimi organi v Sloveniji. Uradu za Slovence po svetu, slovenskemu zunanjemu ministru in odboru za mednarodne odnose v slovenskem državnem zboru smo posredovali usklajen proračun. Pri tem smo izhajali iz partnerskega odnosa, po katerem se en partner odloči za težišča delovanja tam, kjer živi, drugi partner pa jih sprejme s prijateljsko dobrohotnostjo in z razumevanjem. Spoznavni so vidni premiki, v polni meri pa nam tega ni uspelo. Zato bo treba na tem prijateljsko partnerskem odnosu graditi naprej.

In kaj pričakuješ od nove slovenske vlade?

Od nove vlade pričakujem, da gre dosledno tisto pot, ki jo je začela Republika Slovenija s sprejetjem resolucije v državnem zboru sama. Temu prvemu pravilnemu in za Slovence v zamejstvu in po svetu obetajočemu sklepu morajo čimprej slediti drugi. Okvirni tekst sprejete resolucije se mora dopolniti z ustreznimi zakoni.

S kakšnimi zakoni?

Čimprej je treba pri vladi sestaviti medresorsko komisijo, ki naj bi v dogovoru in sodelovanju z narodno skupnostjo izdelala konkretne zakonske predloge na področju kulturnega sodelovanja, gospodarstva, znanosti, športa, medijske oskrbe - predvsem pa tudi, kar zadeva za narodno skupnost vse bolj potrebno skupno, demokratično izvoljeno zastopstvo.

Tvoje osebne želje za leto 1997?

Kot predsednik NSKS si želim, da bi ob morebitni novelizaciji zakona o narodnih skupnostih v Avstriji prišlo do tistih sprememb, ki so v prvi vrsti v interesu narodnih skupnosti samih. Ko gre za življenjske interese narodnih skupnosti, ne smejo biti v ospredju politične stranke in njihovih interesi.

Kot član predsedstva EL želim samostojnim občinskim frakcijam čim več uspeha pri občinskih volitvah 9. marca 1997, ki se naj izkaže v prirastku glasov in mandatov za posamezne frakcije. Vsak občinski odbornik, izvoljen na samostojni listi, je avtentični interpret interesov narodne skupnosti, verodostojen zastopnik južnokoroške regije in graditelj sožitja med obema narodoma v deželi.

Kot podžupan občine Selež bom kandidiral tudi za župana. Če me bodo podprli volilke in volilci, bom z veseljem sprejel to odgovorno nalogo. Mesto župana odpira nešteto možnosti, kako aktivno oblikovati vsestranski razvoj občine in njenih prebivalcev.

Za Interesno skupnost selskih kmetov želim, da bi z isto vneto, kakor v preteklem letu, čimprej dogradili gospodarski center v Selah. Ta projekt je edinstven v celi Avstriji in kot tak smerokaz za to: če iščeš skupno z ljudmi skupne rešitve, se dajo izvesti projekti, ki so izredno pomembni za domači kraj, njegov sedanji rod pa tudi prihodnje rodove.

Vsem koroškim Slovenkam in Slovincem ter pripadnikom večinskega naroda, vsem Slovincem v matični državi, v Italiji, na Madžarskem in po svetu pa želim srečno, zadovoljno, zdravo ter uspešno leto 1997.

Hvala za pogovor.

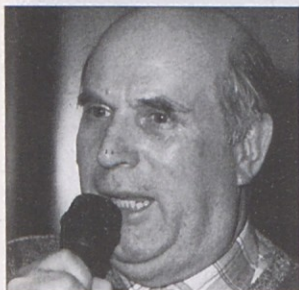

PO VEČ KOT 40 LETIH

**Ljudski tribun
bo odstopil**

Št. Jakobu. Johann Greßl je bil 27 let župan tržne občine Št. Jakob v Rožu in nad 40 let v občinski politiki. V tem času je zelo veliko storil za občino Št. Jakob in za občane, ki ga zelo spoštujejo, saj je bil vedno odprt za obe narodni skupnosti. V pogovoru z Našim tednikom je Greßl dejal, da je po tako dolgi delovni dobi prišel čas, da prepusti svoje mesto mlajšim, če pa bo potrebno, bo seveda vedno rad pomagal. Johann Greßl je po poklicu glavnošolski učitelj in je bil ravnatelj v Št. Jakobu. SPÖ v Št. Jakobu je zdaj postavila na 1. mesto Johanna Obiltschniga.

Socialno gospodarska skupnost v Št. Jakobu svojih kandidatov še ni predstavila. Izvedla pa je anketo med volilci, ki bo zdaj osnova za kandidatsko listo.

Župan Johann Greßl je znan kot zgovoren ljudski tribun. 9. marca ne bo več kandidiral.

NA KRATKO

Bilčovs. V Bilčovsu bo Enotna lista v četrtek, 16. januarja, na zborovanju razpravljala o kandidatski listi, ki jo potem želi javnosti predstaviti teden navrh. V bilčovški SPÖ pa kaže, da bodo prevzele krmilo ženske; za županjo Stefi Quantschnig naj bi na 2. mestu kandidirala Ana Blatnik. Bilčovški občinski svet je bil doslej takole sestavljen: SPÖ 7 (482 glasov), ÖVP 4 (336), EL 2 (154) in FPÖ (136). Rok za vložitev novih kandidatskih list je 14. februar.

Z novim letom so odprli dvojezični otroški vrtec

Za EL v Žitari vasi je odprtje dvojezičnega otroškega vrtca največji uspeh v zadnjih šestih letih, pa tudi vzdušje v občini se je v tem času bistveno izboljšalo.

V torek, 7. januarja 1997, je prvič odprl svoja vrata novi občinski otroški vrtec, ki ga občina vodi v dveh skupinah. Ena od teh je tudi dvojezična. Dvojezično skupino obiskuje 7 otrok, vodi pa jo vrtnarica Siegrid Skubl, doma iz Šmihela pri Pliberku. Vrtnarico plačuje urad zveznega kanclerja, ki povsod po južnem Koroškem podpira nastavitve dvojezičnih vrtnaric. To je bil gotovo tudi eden izmed razlogov, da se je žitajski občinski svet lani odločil za uvedbo dvojezične skupine, ni pa edini.

Tomaž Petek (EL) je mnenja, da se je vzdušje med obema narodnima skupnostima v občini v zadnjih letih bistveno izboljšalo in da je z novim županom **Herbertom Lepitschnigom** prišel tudi nov, pozitiven duh v občinsko sobo. Petek: „Reči pa tudi moram, da je tudi žitajška ÖVP našla nov dostop do slovenske narodne skupnosti, tako da so dolgoletni predlogi EL zdaj le padli na plodna tla.“ Za žitajsko EL je to gotovo največji uspeh zadnjega mandat-

ne dobe, saj bi brez nje do tega sklepa verjetno nikoli ne prišlo, čeprav frakcija EL ne prikriva, da bi konec koncev brez SPÖ in ÖVP ne bilo možno doseči tega sklepa.

Edino žitajška FPÖ še vedno križari v starih vodah; med drugim

tudi ni glasovala za dvojezično skupino in očitno tudi ta občinski volilni boj spet želi deloma graditi na hrbtu narodnostnega vprašanja. Uradno odprtje novega otroškega vrtca bo predvidoma še pred volitvami sredi februarja.

Silvo Kumer

Pretekli torek so v Žitari vasi odprli novi otroški vrtec, ki ga vodi Doris Kaiger in Siegrid Skubl.

Foto: Fera

Kanalizacija: rok so koroškimi občinam podaljšali za dve leti

Občinska sveta v Globasnici in na Bistrici sta še v starem letu sprejela okvirni koncept za čiščenje odplak.

Bistriški občinski svet je še v starem letu obravnaval okvirni koncept za čiščenje odplak, ki ga je izdelal DI Serno. Koncept predvideva za večje vasi kanalizacijo, za manjše vasi pa decentralne naprave. Celotni koncept, ki ga je občinski svet sklenil s tremi protiglasovi (Pototschnig/JUL, Pernat/ÖVP, Vauti/EL), pa praktično omogoča v vseh vseh variante in zaenkrat ne določa definitivnih variant. S tem konceptom je občina Bistrica sicer ugodila zakonskim predpisom, ni pa še našla dokončnega odgovora, kako naj občina Bistrica v prihodnje čisti svoje odplake.

V Globasnici je občinski svet soglasno sklenil okvirni koncept,

CITATI IZ DISKUSIJE O KANALU:

Sicklova je po mojem komplet na nula (Niete).

P. POTOSCHNIG (JUL)

Našo talno vodo bodo Celovčani gotovo kmalu želeli imeti. Zato naj tudi zdaj plačajo nekaj za to, da ostane čista.

ALFRED KRAL (EL)

5,2 mio smo doslej plačali za različne študije. Enkrat mora biti konec.

ŽUPAN JANKO PAJANK

Prava pot je skupno s prebivalstvom, ki je pripravljeno ustanoviti vaške zadrage.

REFERENT ANDREJ WAKOUNIG

ki predvideva decentralne vaške naprave za Podjuno, Večno vas, Čepiče in Podgoro. Za Globasnico, Malo vas, Šteben in Strpno vas pa je predviden skupen kanal z čistilno napravo v Strpni vasi. Globašani zdaj čakajo na odgovor deželne vlade.

Ker je državni zbor podaljšal občinam rok za izdelavo konceptov za dve leti, so si zaenkrat tudi **Pliberčani** oddahnili, saj je občinski svet soglasno zavrnil predloženi koncept. Toda do konca leta 1998 bodo morali tudi Pliberčani predložiti celotni koncept, ki mora biti tudi odobren od deželne vlade.

Silvo Kumer

Srečanje koroških obmejnih občin je bilo letos v Globasnici, kamor je vabila občina Globasnica. Prišli so župani in mandatarji iz Mežice, Črne, Prevalj, Raven, Pliberka, Bistrice, Globasnice in Dobrle vasi. Dolgotrajni cilj teh srečanj je izboljšati sodelovanje, toda do danes je vse ostalo bolj pri željah, le zelo malo skupnih teženj se doslej dalo izvršiti.

Foto: Fera/NT

FPÖ in ÖVP se združili – bo Sadovnik župan?

Globaška združitev ÖVP/FPÖ je bila gotovo možna le s pristankom Haiderja, ki se očitno boji, da bi Globasnica dobila prvega samostojnega župana.

Presenečenje v **Globasnici**. ÖVP in FPÖ bosta v občinski volilni boj šli skupno z imenom „Bürgerliste“. Glavni kandidat te liste za mesto župana bo **Simon Harlich**, ki je tudi predsednik SC Globasnica in je bil doslej že kot mandatar ÖVP v občinskem svetu. Drugo in tretje mesto pa je dobila FPÖ s **Stefanom Pototschnigom** in **Antonom Werklom**. Doslejšnji šef globaške ÖVP **Robert Erschen** pa se bo po 23 letih poslovil iz občinske sobe; ostal pa bo komandant gasilcev v Štebnu. Globaški občinski svet je bil doslej razdeljen takole: SPÖ 7, EL 4, ÖVP 3, FPÖ 1. Cilj nove koalicije je jasen, namreč postati druga najmočnejša frakcija in postaviti župana.

Ker dolgoletni župan **Albert Sadjak** ne bo kandidiral, prisojajo v občini najboljše možnosti podžupanu **Bernardu Sadovniku**, ki si je s svojim delom v zadnjih letih pridobil veliko ugleda in priznanja. Predvsem je bil Sadovnik vedno na strani občanov, kar se bo utegnulo poznati tudi pri volitvah. Za SPÖ pa bo za župana kandidiral doslejšnji podžupan **Paul Robnig**.

V **Pliberku** se je volilni bolj pričel že v polni meri. ÖVP, ki gre

Robert Erschen (ÖVP) se bo po 23 letih poslovil iz občinske sobe.

Albert Sadjak je bil 27 let župan in bo to mesto marca oddal v mlajše roke.

Bernard Sadovnik je v občini zelo priznan in ima najboljše možnosti postati župan.

spete v volilni boj z županom mag. **Raimundom Grilcem**, je obesila že prvi plakat in razposlala prvi letak. Presenečenje pri EL, ki se je kratkoročno odločila, da izvede anketo, ki naj bi pomagala najti kandidate in glavnega kandidata, ki je bil pravzaprav s **Fricem Kumrom** že dolgo določen. Zdaj imajo Pliberčani do 14. januarja možnost, da oddajo svoje predloge, kdo naj kandidira za EL. Fric Kumer: „Anketa je znak, da jemljemo mnenje občanov resno in da vsako mnenje šteje.“

Anketo je izvedla EL tudi na **Bistrici pri Pliberku**, rezultati pa še niso znani. Na Bistrici so trenutno aktualne govornice o združitvi ÖVP in FPÖ, podobno kakor v Globasnici. Na Bistrici ima FPÖ sicer do-

volj glasov za vsaj en mandat, toda tudi tokrat se še ni našel pravi glavni kandidat. Velike cilje ima **Pepej Pototschnig** (JUL), ki želi tokrat doseči 5 mandatorov. Njegova glavna volilna tema je kanal.

V **Žitari vasi** bo za mesto župana ponovno kandidiral doslejšnji župan **Herbet Lepitschnig** (SPÖ). Kandidati EL pa bodo znani naslednji teden, ko bo zaključena interna anketa, ki so jo poslali skoraj 300 občanom.

V **okraju Velikovec** (13 občin) je v zadnjih 6 letih delovalo 259 mandatarjev. Od tega je pripadalo 120 SPÖ, 77 ÖVP, 31 FPÖ, 29 EL (3 GL), 1 JUL in 1 GAL. O novi razdelitvi bodo volilci odločali 9. marca.

Silvo Kumer

NA KRATKO

Šmihel. Bistriški občinski svet je sklenil, da finančno podpre nakup zemljišča za gradnjo parkirišča za tovarno Knecht, ki je od Frica Jerneja za 1,9 mio. šil. kupila 8.600 m² veliko zemljišče. Občina bo k temu prispevala 500.000,- šilingov.

Borovlje. V mestu Borovlje odslej velja nova hitrostna omejitev, ki jo je sklenil občinski svet. Na večini stranskih cest v območju stanovanj bo odslej dovoljena najvišja hitrost 30 km/h. Žandarmerija pa ima nalogo, da novo odredbo kontrolira.

Podlaz. V Podlazu/Pudlach bodo gradili nov dom za upokojence, ki bo imel prostora za 71 upokojencev. Stroške nosi vseh 13 velikih občin in dežela.

Pliberk. V proračunu za 1997 so med drugim dobro dotirani tudi občinski gasilci, ki dobijo 440.000,- redne podpore ter dodatno še 220.000,- za nove „EU obleke“, ki jih bo šivalo podjetje Solida. Novo barvo bodo dobile tudi čelade, ki bodo odslej bele.

Djekše. Ker je število prebivalcev v občini Djekše padlo pod 1000, se bo 9. marca 1997 znižalo tudi število mandatorov. Doslej je bilo v občinskem svetu 15 mandatarjev, po novem pa jih bo le več 11.

Žitara vas. Občinski svet je že lani sklenil nakup 1,3 ha velikega zemljišča od bivše tovarne IPH. To zemljišče zdaj ponuja domačim obrtnikom.

Dobrla vas. Dobrovska SPÖ, ki ima v občinski sobi absolutno večino, je morala proračun za leto 1997 skleniti sama. ÖVP, FPÖ in EL so namreč glasovali proti, ker se niso strinjali s posameznimi postavkami. Tako je **mag. Rudi Vouk** (EL) kritiziral, da tudi v letu 1997 v proračunu ni predvidenega denarja za dvojezični vrtec.

Predsednik SPD Borovlje **Melhior Verdel** je pretekli petek slavil 60. rojstni dan. Slavlencu ob tem lepem življenjskem jubileju prisrčno čestitamo ter želimo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva!

Pred nedavnim je obhajal rojstni dan **Friedrich Hudl**, po domače Šteklnov Fric iz Globasnice. Slavlencu ob tem osebnem prazniku iskreno čestitamo in želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro. Čestitkam Našega tednika se pridružujejo vsi domači.

Tatjani Tolmaier z Radiš in **Wolfgangu Eberhardu** iz Wolfsberga se je pred nedavnim rodila hčerka, ki ji bosta dala ime **Alida**. Srečnima staršema ob tem lepem dogodku iskreno čestitamo, mladi Alidi pa želimo mnogo sreče in uspeha na življenjski poti.

Valentin Lušnik iz Galicije, po domače Rožar, je slavil 70. rojstni dan in god. Slavlencu ob tem visokem dvojnem prazniku iskreno čestitamo in želimo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva! Poleg visokega jubileja so pri Rožarju slavili še drugi posebni dogodek, kajti **Moniki** in **Klausu** sta se rodila dvojčka, katerima bosta dala ime **Stefan** in **Michael**. Čestitkam Našega tednika se pridružuje EL Galicija.

Slovensko društvo upokojencev Št. Jakob čestita za osebni praznik **Mihiju Olipitsu** iz Gorinčič pri Št. Jakobu. Vsi ostali člani društva upokojencev slavlencu prisrčno čestitajo in želijo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in osebnega zadovoljstva. Čestitkam se pridružuje uredništvo Našega tednika.

Slovensko društvo upokojencev Pliberk čestita za osebne praznike naslednjim svojim članom: **Zori Krištof** iz Šmihela, **Mariji Kajdiš** iz Kokja pri Dobrli vasi, **Mariji Kraut** z Bistrice, **Albertu Šmrečniku**, po domače Šoštarju, iz Globasnice, **Erhardu Štucku** z Blata pri Pliberku, **Neži Opetnik** iz Doba, **Pavlu Sadjaku** iz Rinkol, **Francu Markitu** iz Male vasi pri Globasnici, **Mariji Linhard** iz Libuč, **Neži**

ČESTITAMO

Lubas iz Vogrč, **Veri Ame-nitsch** iz Pliberka, **Neži Pečnik** iz Šmihela in **Alojziji Müller** iz Vogrč. Posebne čestitke pa veljajo **Mariji Miklau** iz Štebna pri Globasnici, ki slavi 75. rojstni dan. Vsi ostali člani društva upokojencev slavlencem prisrčno

čestitajo in kličejo na mnoga zdrava in milosti polna leta. Čestitkam se pridružuje uredništvo Našega tednika.

Pretekli torek je obhajal rojstni dan vodja Mohorjeve založbe v Celovcu **DI Franc Kattnig**. Slav-

ljencu prisrčno čestitamo ter kličemo na mnoga leta!

V Št. Jakobu v Rožu je obhajala 25. rojstni dan **Karin Döbernig**. Prisrčnim čestitkam in najboljšim željam dobrih prijateljic se pridružuje uredništvo Našega tednika, ki kliče slavljenki na mnoga srečna in uspešna leta!

Pred nedavnim je obhajal rojstni dan občinski odbornik EL Pliberk in vnet lovec **Blaž Kordesch** iz Nonče vasi. Slavlencu iskreno čestitamo in želimo vse najboljše, zlasti zdravja in uspeha! Čestitkam Našega tednika se pridružuje EL Pliberk.

V Selah na Šajdi je obhajal 43. rojstni dan **Jozi Mautz**. Slavlencu ob tem osebnem prazniku iskreno čestitamo in želimo vse najboljše!

75. rojstni dan obhaja **Maria Podojstersek** iz Doba pri Pliberku. Slavljenki za ta visoki osebni praznik iskreno čestitamo in želimo vse najboljše, zlasti zdravja in osebnega zadovoljstva!

V Globasnici je obhajal rojstni dan **Simon Sadjak**. Ob tej priložnosti mu prisrčno čestitajo soigralci SAK, domači ter prijatelji iz Globasnice in Celovca. Čestitkam se pridružuje uredništvo Našega tednika.

Gordani in **Nikolu Kojič** iz Nonče vasi pri Pliberku se je pred kratkim rodila hčerka, ki sta ji dala ime **Stanislava**. Staršema iskreno čestitamo, mali zemljanki pa želimo vse najboljše na življenjski poti.

Osebni praznik bo onhajala **Dorothea Domej** iz Rinkol. Slavljenki prisrčno čestitamo in kličemo na mnoga zdrava in milosti polna leta!

Blaž Kordesch st., po domače Rauh, iz Podjune pri Globasnici slavi 70. rojstni dan. Zavzetemu lovcu ob tej priložnosti prisrčno čestitamo in želimo vse najboljše, zlasti zdravja, zadovoljstva in mnogo „jogrske“ sreče. Čestitkam Našega tednika se pridružuje EL Globasnica.

Naslednje voščilo je namenjeno zvestemu bralcu Našega tednika **Wernerju Englu** iz Nürnberga v Nemčiji, ki je te dni obhajal rojstni dan. Prisrčno čestitamo in želimo vse najboljše,

ČESTITKI TEDNA

Osebni jubilej velikega prijatelja

Odlikuje ga izredna prijaznost, delavnost in ljubeznivost.

Za Mohorjevo tiskarno živi, kakor da bi bila njegova najdragocenejša stvar na svetu. Njegov odnos do dela in poslovnih partnerjev je naravnost vzoren.

Prav tako mu je sveta njegova družina. Ni samo skrben družinski oče, je predvsem tudi mož, ki zna izžarevati srčno toplino ter pristno družinsko ljubezen.

Navsezadnje pa je tudi človek, ki se zaveda svoje odgovornosti do sočloveka ter celotne narodne skupnosti. V bistrškem občinskem odboru je priljubljen in priznan zastopnik Enotne liste, prav tako ga cenijo kot prizadevnega člana zbora narodnih predstavnikov NSKS ter šmihelskega farnega sveta. Dolgo let je tudi uspešno vodil hranilno društvo „Klub 26“.

Včeraj, 9. januarja, je **Jozej Blažej** z Letine pri Šmihelu praznoval svoj 40. življenjski jubilej. Velikemu prijatelju Našega tednika želimo obilo osebne in poslovne sreče – predvsem pa, da bi ostal naprej „fejst“ prijatelj in kolega.

–Kuj–

Janko Tolmaier srečal Abrahama

Njegova velika ljubezen velja šolstvu. To kaže bodisi kot ljudskošolski ravnatelj v Medgorjah ali kot predsednik personalnega zastopstva učiteljev v okraju Celovec in tudi kot organizator raznih strokovnih seminarjev za knjižničarje na obveznih ljudskih in glavnih šolah. Poznan in priljubljen ni le v domači okolici, ampak tudi preko nje, predvsem Žvabečanom je dobro v spominu, saj je bil na tamkajšnji ljudski šoli mnogo let ravnatelj. Prav tako velja njegova ljubezen domačemu radiškemu kulturnemu društvu, kjer aktivno sodeluje kot zavzet pevec. Poleg tega je še tajnik glasbene šole in član odbora Združenja knjižnic na Koroškem.

Minuli petek, 3. januarja, je **Janko „Hanzi“ Tolmaier** iz Spodnjih Rut na Radišah v krogu domačih, prijateljev in znancev slavil svoj 50. rojstni dan. Ob tej priložnosti mu iskreno čestitamo in želimo vse najboljše, zlasti trdnega zdravja in predvsem vztrajnosti ob izvrševanju tolikšnih nalog.

F. S.

ŠENTJANŠKE RUTE

Turobno slovo od Činkovcevega Boštija

Človek, glej življenje svoje: danes zdrav si in vesel, jutri Ti že zvon zapoje, prah Ti bodeš in pepel.

Te besede so se uresničile pri Boštjanu Malleju, p. d. Činkovcevu očetu, s Šentjanških Rut. Dne 23. decembra mu je pri spravljanju drv postalo slabo in padel je v nezavest, iz katere se ni več zbudil.

Boštjej ni bil namenjen za naslednika pri Činkovcu; izbral si je poklic žvinozdravnika. Ko pa se njegov starejši brat Tomi ni več vrnil domov iz vojne, je moral Boštjej po očetu prevzeti obširno Činkovcevo kmetijo. Zapustil je študiranje in se zaljubil v kmečko delo v lepi gorski naravi.

Meseca septembra 1951 se je oženil s Pepco Lausegger, p. d. Rožekarjevo iz Slovenjega Plajberka. Ustanovila sta si družino s štirimi otroki. Njegova starša Boštjan in Marija sta bila zelo verna in narodno zavedna. Te dobrine je

podedoval tudi rajni Bošti ter jih vestno gojil do svoje smrti. Stal je kakor steber, ki se ni pustil premakniti od nobene nasprotnne roke.

Že kot mlad fant se je vključil v kulturno delovanje v Šentjanžu in bil izvrsten igralec pri nešteti igrah. Ker je bil gospodarsko in politično nadarjen, je bil leta 1973 izvoljen v občinsko sobo ter tam zastopal in se boril za pravice slovenske narodne skupnosti v naši občini do leta 1991.

Po njegovem prizadevanju je dne 13. oktobra 1956 prvič zasvetila električna luč po domovih na Šentjanških Rutah in odstranila smrdljivo petrolejko. Leta 1959 se je s pomočjo občine zgradila cesta na Rute. Leta 1965 je dal občini na razpolago svoj grunt in na tej podlagi se je začel v naši občini razvijati zimski šport. Istega leta je dobil dovoljenje za lastno gostilno, kamor še danes radi zahajajo domači ter tuji gostje. Pri Boštiju se postreže še po domače in se goji pristna družabnost.

Tako je rajni Bošti po 73 letih truda polnega življenja dokončal svoje zemeljsko romanje. Na božični dan smo rajnega ob ogromni množici žalnih gostov pospremili na domače pokopališče. Gospod p. Roman, ki je vodil pogrebne obrede, se je v pogrebni maši v ganljivih besedah poslovil od farana,

Ko so leta 1972 združili občine, sva bila z rajnim Boštijem do zadnjih občinskih volitev pred šestimi leti zastopnika Volilne skupnosti slovenske liste – v bistriškem občinskem svetu.

Vedno sva se dobro razumela. Bošti je kot občinski mandatar – kot občinski politik imel že več izkušenj kakor jaz.

Pri posvetovanjih je Boštijeva beseda zalegla. Njegovo mnenje smo vsi upoštevali in v njegove razsodbe smo zaupali, ker so bile premišljene. Pri občinskih sejah je ostajal navadno miren, le redkokdaj se je razburil – a tedaj je povedal svoje gledanje bolj glasno in jasno.

Dragi Bošti! Nikoli in nikjer nisi skrival, da si koroški Slovenec. Vsi tvoji številni znanci in prijatelji so to vedeli in so te kljub temu – ali morda prav zaradi tega! – spoštovali, Ti zaupali in Te ljubili. Stal si vse svoje žive dni pokonci in nikoli nisi klonil, čeprav Ti življenjska pot ni bila postлана vedno z rožicami.

Bil si nam vsem posnemanja vreden vzor! Vse življenje si bil delaven in pošten človek. Tu ob odprtem grobu se Ti jaz osebno zahvaljujem za vse delo in prizadevanje v prid naši narodni skupnosti. Bog, v pravičnost katerega si zaupal vse življenje, naj Ti bo dober plačnik. Počivaj v miru! Vsi prijatelji Te bomo ohranili v lepem spominu.

obč. odb. dr. Anton Feinig

Pokojni Boštjan Malle

saj je tudi zadnja leta kljub bolečim nogam redno zahajal k nedeljskim mašam. Zahvalil se je tudi rajnemu za dolgoletno delovanje v odboru farnega sveta, saj je z zdravimi nasveti in lastnim delom pripomogel do poprave naše cerkvene strehe in zvonika.

Ob odprtem grobu so spregovorili tople poslovilne besede župan občine Bistrica v Rožu Hubert Gradenegger ter odbornika volilne skupnosti dr. Anton Feinig iz Sveč in direktor tovarne Elan Vili Moschitz. S primernimi žalostinkami so zaokrožili Boštijevo zadnjo zemeljsko pot domači cerkveni pevski zbor pod vodstvom šolskega ravnatelja Eriha Užnika in pevci iz Slovenjega Plajberka pod vodstvom Mirka Lauseggerja.

Dragi Bošti!

*Prerano si od nas odšel,
do nov'ga leta nisi več dospel.
Gospod naj te razveseli
tam v tihni večnosti.*

Vsem žalujočim Činkovceve družine in sorodnikom izrekamo globoko sožalje.

Miha Pečnik

HODIŠE

Umrla je Ančka Schuschu

Velika množica je 31. decembra rajno pospremila na kraj zadnjega počitka.

Nad 70 let je bila zvesta domačemu prosvetnemu društvu „Zvezda“, kjer je bila pridna igralca in vodila gospodinjске tečaje. Od rane mladosti je prepevala v domačem cerkvenem zboru, za kar je prejela škofovo priznanje. Poleg tega je vodila živi rožni venec in zbirala za misijonske bogoslovce. Bila je zelo verna, prijazna in nadvse dobra žena ter vedno pripravljena za vsakršno pomoč. Skratka: vsi so jo imeli radi.

Njena smrt je bila zelo nepričakovana, saj se je rajna Anči še v 86. letu starosti veselila odličnega zdravja.

Rajno Anči Schuschu je 31. decembra pospremila velika množica žalujočih od vsepoved na kraj zadnjega počitka, na hodiško pokopališče. Pogrebne obrede je opravil domači župnik Lovro Kaselj, pesmi žalostinke pa sta prispevala domači cerkveni zbor in moški zbor iz Žrelca.

F. S.

zlasti zdravja in zadovoljstva!

Preteklo sredo je obhajala rojstni dan **Lidija Vouk** iz Dobrle vasi. Pristrčnim čestitkam in najboljšim željam dobrih prijateljic se pridružuje uredništvo Našega tednika in EL.

Bivši občinski odbornik GEL Vrba **Hanzi Dragaschnig** je obhajal rojstni dan, za kar iskreno čestitamo in želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro! Čestitkam Našega tednika se pridružuje EL.

iz Kotmare vasi je pred nedavnim na celovški univerzi zaključil študij. Novopečenemu magistru pristrčno čestitamo in želimo obilo uspeha na prihodnji poklicni poti. Čestitkam Našega tednika se pridružuje sosedje in znanci.

Urši in Jožetu Urank, po domače Kavhovima iz Encelne vasi pri Galiciji, se je pred nedavnim rodil četrti otrok, hčerka **Katarina Amalija**. Srečnima staršema ob tem lepem dogodku pristrčno čestitamo, mladi Katarini Amaliji pa želimo vso srečo na življenjski poti. Čestitkam Našega tednika se pridružuje EL Galicija.

V nedeljo, 12. januarja, bo slavila 60. rojstni dan **Angela Resztej** z Radiš. Slavljenki ob tem lepem življenjskem jubileju iskreno čestitamo in želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro, predvsem zdravja in osebnega zadovoljstva. Čestitkam Našega tednika se pridružujejo vsi domači, še posebej vnuki Mirjam, Romana in Rafael.

V Nonči vasi obhaja visok osebni jubilej, 80. rojstni dan, **Valentin Kuschnig**. Slavljenču za ta visoki osebni jubilej pristrčno čestitamo in želimo obilo Božjega blagoslova, zlasti trdnega zdravja in zadovoljstva!

Kmalu bo obhajal rojstni dan **Luka Hudl** iz Globasnice. Slavljenču iskreno čestitamo in želimo tudi v prihodnje vse lepo in dobro, predvsem zdravja in zadovoljstva. Čestitkam Našega tednika se pridružujeta EL Globasnica in domače kulturno društvo.

Velikemu dušnemu pastirju v slovo

Bil je duhovnik, ki je izžareval neskončno ljubezen, dobrotljivost, prisrčnost. Ko si ga srečal in imel priložnost izmenjati z njim nekaj besed, si postal bolj optimističen ter razvedren. S svojo prijaznostjo in razumevajočo odprtostjo je znal bodriti, deliti veselje do življenja in, če potrebno, tudi tolažbo.

Skratka, župnik Rudi Safran je bil dušni pastir v najboljšem pomenu besede.

Osebo sem ga spoznal, ko je imel še opraviti z dijaki nižješolci v Mohorjevem internatu. Čeprav ni bil naš prefekt, nam je bil kot duhovnik in spovednik kljub temu zelo blizu.

Posebej blizu pa je bil svojim dolgoletnim faranom v Melvičah in na Brdu. Njim je služil več ko trideset let; zanje se je izgoreval v vsej svoji pristni krščanski ljubezni ter milostljivosti. Ali, kakor se ga je spomnil krški škof dr. Egon Kapellari: bil je „blago izžarevajoč župnik, ki je ljubil ljudi“.

Do samega sebe je bil skromen, do sočloveka in pomoči potrebnih pa izredno radodaren.

V zvestobi do svojega naroda je bil neomajen, če pa je bilo potrebno posredovati v smislu narodnostnega sožitja, ni izgubil niti zadnjega kančka upanja.

V svoji cerkveni službi ni dosegel visokih dostojanstvenih funkcij – zato pa toliko več zaupanja in duševnega zadoščenja v srcih svojih vaških faranov. Sedaj so z njegovo prerano smrtjo 8. decembra 1996 izgubili „luč, ki je svetila iz melviškega župnišča v dolino“ (dr. Kapellari).

Svoj zadnji počitek je župnik Safran našel v domačem Bilčovsu. Tam počiva njegovo truplo, njegova duša pa je pri Velikem gospodu deležna večnega veselja in hvaležnosti.

Župnik Rudi Safran nam bo ostal v najlepšem spominu.

Janko Kulmesch

Mladi boroveljski gledališčniki rešili zakladnico kapitana Ahaca

Na četrto adventno nedeljo (22. decembra 1996) je otroška igralska skupina SPD „Borovlje“ uprizorila krstno predstavo igre „Zaklad kapitana Ahaca“.

Pred začetkom predstave je vse navzoče v nabito polni dvorani pri Cingelcu na Trati pozdravil predsednik SPD Borovlje Melhijor Verdel. Predstava, ki je namenjena tako otrokom, mladini kakor tudi starejšim, je bila od mladih gledališčnikov lepo zaigrana. Zgodba, okoli katere so vrti celotna predstava, je znana pravljica o zakladnici kapitana Ahaca. Ker je kapitan umrl, se je začel lov na zaklad. Enooki gusar (Gregor Wakounig) z vso silo želi najti zaklad in se potem poročiti z Lucijo (Nataša Marošek).

Prav tako pa hočejo poiskati zaklad Ahaca člani njegove bivše posadke Nande (Metka Wakounig), Nace (Danijel Wutti), Ruk (Matija Wutti) in Šluk (Miro Verdel). Enooki gusar je odločen, da bo zaklad čimprej našel. Pri tem pa mu sprva prekrizajo račun Strahec Pfiiff (Matej Wakounig), Strahec Pluff (David Müller), gospa Strah (Katrin Mak) in teta

Mladi boroveljski gledališčniki, ki so večinoma prvič nastopili, so kar pri prvi predstavi navdušili občinstvo.

Kunigunda (Petra Kölich), ki jih Lucija prosi za pomoč.

Na koncu se zgodba dobro konča. Nande, Nace, Ruk, Šluk in Lucija s pomočjo strahov dobijo zaklad kapitana Ahaca. Enooki gusar pa zbeži, ker se zelo boji strahov.

Mladi boroveljski skupini je tre-

ba za uspelo krstno uprizoritev iskreno čestitati. Prav tako velja zahvala vsem drugim pomagačem (režiserki Magdi Kropiunig, Marijanu Bevku, Marini Bačar, Romanu Verdeltu, Beatrix Verdell, Veri Wutti-Incko, Hildegardi Oraže in Irmi Müller.

Igor Roblek

Argentinski Slovenci navdušili Selane

Prav tako na praznik sv. Štefana je v Selah nastopal „Slovenski pevski zbor iz Mendoze“. Na koncertu se je poleg veliko domačinov znašla tudi vrsta častnih gostov; mdr. selski podžupan in predsednik NSKS Nanti Olip, predsednik KKZ dr. Janko Zerzer, tajnik KKZ Nužej Tolmajer ter avstrijski veleposlanik v Sarajevu dr. Zdravko Inzko.

Mešani pevski zbor iz Mendoze (Argentina) je pozdravil predsednik Pevskega društva Sele Heri-

bert Kulmesch. Povedal je, da je presenetljivo, da se je še do sedaj ohranila slovenska beseda v Argentini. To dejstvo bi morali koroški Slovenci imeti zmeraj pred očmi.

Koncert, ki je trajal več kot uro, je prikazal bogat pevski program argentinskih Slovencev. Pred popoldanskim koncertom so pevci dopoldan oblikovali sv. mašo.

I. R.

Predsednik Pevskega društva Sele Heribert Kulmesch (desno) je skupaj s predsednikom KPD „Planina“ Martinom Dovjakom pozdravil mešani pevski zbor iz Mendoze.

Za nami je december, mesec zmiru, dobrih želja, ugibanj o prihodnosti. Mesec, v katerem so bile vse naše misli usmerjene k osrednjemu dogodku decembrskega časa, k božiču. Šege božičnega časa so številne, z njimi slavimo skrivnostni dogodek Kristusovega rojstva. Že naši predniki so se pripravljali na ta dogodek notranje, duhovno in zunanje. Pripravili so zelenje, spekli poseben kruh in postavili jaslice. Z vsemi zunanjimi podobami so ustvarili toplino in sveto prazničnost, kar naj bi tudi telesnemu življenju dajalo duhovni pečat. Globoka notranja zbranost je dosegla v božičnem času svoj višek s postavitvijo jaslic, s plastičnim prikazom Odrešenikovega rojstva. Na razstavi družinskih jaslic v mežnarji v Bilčovsu, 21. in 22. decembra

1996, smo prikazali jaslice, ki krasijo vsako leto domove bilčovških družin. Najstarejše med njimi je izdelal pred tridesetimi leti Tomaž Lesjak, po poklicu poštar, najmlajše pa so nastale nekaj dni pred razstavo. Na razstavi smo lahko opazili spremembe, ki jih je zarisal tok časa v ta majhen, a pomemben predmet našega prazničnega življenja, ob katerem so se zbirali že naši predniki. Visoke lesene, pobarvane figure najstarejših jaslic nas opozarjajo, kako pomembne so bile figure za njihovega ustvarjalca. Kompozicija, v

Razstava družinskih jaslic v Bilčovsu

katero je namestil figure, je v primerjavi z njimi neizrazita. Za večino današnjih jasličarjev pa je kompozicija (hlevček, pokrajina) pomembnejša od samih figur, ki jih kupijo. Nekatere figure prilepijo na podlago in jih takšne, že vnaprej pripravljene, vsako leto razstavijo. Prve, papirnate jaslice, ki so jih postavljali v Bilčovsu med obema vojnama, so odšle že skoraj v pozabo. Novi ustvarjalci so torej izdelali nove jaslice, v njih se izražajo ustvarjalnost, sreča in zadovoljstvo, ki jih črpajo iz božične skrivnosti. Najbolj razveseljivo je, da

so bili med razstavljalci tudi najmlajši. Tradicija oblikovanja in postavljanja jaslic se v Bilčovsu nadaljujeta. Na razstavi smo želeli, poleg močne notranje vsebinske in estetske izpovedne vrednosti jaslic, prikazati tudi njihovo povezovalno vlogo v družinskem krogu. Da bi uprizarili domače, prijetno vzdušje, v katerem postavljamo jaslice, smo kot osnovo izbrali kvadrate stisnjene slame. Slama je spominjala tudi na hlevček, v katerem se je pripetilo Kristusovo rojstvo. Svetloba sveč, božično drevo, okrašeno s posušenimi pomarančami, limonami, bonboni in posrebrnimi orehi, božični kruh, vonjave, ki so se mešale z vonjem slame, in zvoki božične glasbe, so pričarali v prostoru praznično svečanost. Da je razstava dosegla svoj namen, so

potrdili številni obiskovalci, ki so se zbrali, zazrti v jaslice, ob zakurjeni peči in čaju. Posedeli so, poklepotali in se razšli z željo, da bi si lahko razstavo prihodnje leto ponovno ogledali. Obljubili so, da bodo do takrat ustvarili nove jaslice. Kot pobudnica razstave in nosilka osnovne ideje njene zasnovne se zahvaljujem vsem Bilčovšanom, ki so mi pomagali pri njeni uresničitvi, kakor tudi Narodopisnemu inštitutu Urban Jarnik. Brez njihove pomoči razstave ne bi bilo.

Polona Sketelj

SPD SRCE – DOBRLA VAS

Klasična komedija je jamstvo za smeh

Ob igri za 90-letnico SPD Srce v Dobrli vasi se je zbralo v novem kulturnem domu toliko ljudi, da so se zadnji obiskovalci morali vrniti domov in težko čakajo na ponovitev.

Kaj je potrebno za tak odmev pri gledalcih? Društvo je uspešno oživilo staro tradicijo vaške igre, navdušilo nekdanje igralce, povabilo zanesljivega režiserja in tako pripravilo z Molierjevo komedijo **George Dandin** obiskovalcem lep „teater“, sproščen užitek nezahtevne snovi.

Prevaran mož in prebrisana žena, vzvišeni plemič in prefrigani služabnik, . . . da je ne bil vzell! ali „katera ženska ni vesela, da jo občudujejo!“ – to smo videli in slišali že tolikokrat in še vedno nam je ta „boljši svet“, brez problemov, a tudi brez aktualnih prijemov, tako pri srcu, da se ga ne naveličamo.

Seveda je bila glavno jamstvo za uspeh, poleg dobre režije župnika Poldeta Zundra, preizkušena igra znanih domačih igralcev, ki jih je publika navdušeno pozdravila že vnaprej. Seveda je blestel Lipuš Fran-

cej, ki mu je gledališče napisano na kožo, pa tudi Francej Go-

mernik in Bernardka Komar sta spravila gledalce v dobro voljo.

PISMO BRALCA

Kako dolgo poznamo koroški Slovenci jaslice, božično drevo ter adventne vence?

Predvsem v radiju in na televiziji bi morali zvedeti, da so se božično drevo in jaslice udomačile pri nas šele tik pred drugo svetovno vojno. Naši novinarji naj povprašujejo pri starih ljudeh, kdaj so ti videli prve jasli in kdaj okrašeno smreko.

V naši družini v Žitari vasi smo kot otroci doživeli oboje in to pred več kot sedem desetletji. Naš oče, ki je bil globoko veren, je smatral jaslice važnejše kakor božično drevo. Da so jasli starejše od božičnega drevesa in da te niso prišle iz severa, priča tudi dejstvo, da so jasli udomačene v slovenski besedi in starih slovenskih pesmih, medtem ko je „Christbaum“ pač prišel preko Nemcev med nas. A to je bilo pred sto leti, saj mi je moja stara mama pripovedovala, kako so gorele luči na drevesu in se je bala, da bo pogorelo celo drevo in zraven tudi cerkev.

Bo pač potrebno, da pobrskamo v farnih zapiskih, kdaj so se vrnilo v naše cerkve smreke.

Gotovo pa je, da so nemški kateheti v naših šolah govorili o adventnih vencih, katerih mi nismo poznali.

kom. sv. Franc Rutar
Dobrla vas Lido

„Na svet sem prišel na Silvestrovo 1906...“

„Na svet sem prišel na Silvestrovo 1906 pri Vahu v Kotmari vasi. Bilo nas je devet otrok, pet fantov in štiri dekleta; jaz sem bil tretji. Brat Cenci še živi pri zakamenskem križu ob poti v Celovec; zdaj je tam že Celovec. Mama Marija so bili doma na Kozjah pri Radišah. Bili so kuharica pri kotmirškem župniku dekanu Janezu Müllerju. Tam so se navadili mojega ateja Urha Kropiuniga, Vaha v Kotmari vasi. Oče so bili tesarski mojster, leta 1919 so dobili obrt. 1899 so že začeli izdelovati strešno opeko.“

„Spominjam se začetka prve svetovne vojske. Bilo je junija 1914. Šel sem iz šole, šel sem mimo kovačnice. Nekdo je rekel: ‚Nocoj bo žold!‘ Junija 1914 so v Sarajevu umorili avstrijskega prestolonaslednika. Avstrija je napadla Srbijo. Potem so Rusi napovedali vojsko. Začelo se je s Srbi.“

„V letih 1919 in 1920 sem hodil v tretji in četrti razred ljudske šole. Bilo je vse slovensko. Bil sem dober učenec; v slovenski šoli sem odrezal bolje kakor v nemški. Leta 1919 je župnik Janko Arnuš vzel šolarje in šolarke iz tretjega razreda, med njimi tudi mojega brata Cencija, in jih peljal v Ljubljano. Tam so ostali nekaj dni. Tudi Bled in Maribor pa še druge kraje so videli. Bili so še učenci iz drugih šol, bilo jih je za cel vlak.“

„Leta 1920, pred volitvijo, je Jugoslavija poslala vagonne pšenice. Bili smo kajzarji, bilo nas je devet otrok. Pri nas je bila huda revščina. Pa smo hodili na Žihpolje po pšenico. Jugoslavija je dala za propagando tudi denar pa hrano.“

„10. vinotoka 1920 je bil ple-

biscit. Zmagala je Nemška Avstrija, to pa zato, ker je zelo veliko Slovencev volilo za Avstrijo. V Kotmari vasi je bilo 56 odstotkov glasov za Avstrijo. Nemcev je bilo tedaj tu le osem.“

„Po volitvi 10. vinotoka so nas Slovence zmerjali s čuši. Gledali so nas po strani. Toda mojega očeta so vsi potrebovali. Oče so bili tesarski mojster, kolar, naredili so vsa lesna dela. Tudi za klanje so sosedji klicali očeta.“

„V letih po volitvi je bil župan Primož z Gorij, Hallegger se je pisal. Moj oče so obrt obdržali noter v trideseta leta. Potem je prišla huda kriza. Oče so obrt oddali, pa so kljub temu delali dalje. Nekajkrat so morali plačati kazen. Še župan Primož se je zavzel za ateja. Bili so zelo trdi časi.“

„Prave obrti se nisem nikoli izučil. Že mlad sem pomagal ateju pri tesarskih delih in v opekarni. Atej so jo ustanovili leta 1899. Bili so zelo pridni, majhen, suh možiček. Rodili so se leta 1875. Leta 1908 so pokrili cerkveni stolp v Kotmari vasi in s 76 leti še cerkveni stolp v Šentjanžu v Rožu. Neki delavec jih je pripeljal dol. Župnik so jih pobarali: ‚Ali boste vi tja gor zlezli?‘ Atej pa so le odgovorili: ‚Bolj pa bote vi?‘ Cel stolp so pokrili z macesnovimi dilcami. Na koncu so stopili še gor na kroglo, da je bolj noter sedla. So se držali za križ.“

„Bil sem s svakom v Šentjanžu, kupoval je kravo. Šla sva v gostilno k Činkovcu. Tam so pravili, da so stolp pokrili. ‚Kdo ga je pokrili?‘ sem pobaral. ‚Iz Kotmare vasi so privlekli nekega starega dedca, se je sukalo po stolpu kakor kukavica,‘ so mi rekli.“

„Leta 1908, ko so pokrili kotmirški stolp, so oče, zidar Valen-

tin Beguš, Kajžnikov iz Trabesinj, in neki klepar iz Celovca stopili vsi trije gor na krono in popili vino. Steklenico so potem vrgli dol na pokopališče.“

„Žlahta smo pri Švedrcu na Moščenici. Moj oče so bili bratranec starega Švedrca. Atej so umrli leta 1959, mama 1958; bili so leto mlajši kakor atej.“

„Sam sem začel delati cementne izdelke, opeko za na streho in betonaste kvadre za hrame. Najprej smo vse delali na roke. Imeli smo lesene modele. Ko je prišel eternit, je bil konec dela.“

„Delal sem doma in po šterah. Veliko sem bil v Bilčovsu. Ko sem tam delal opeko pri Pomoču, je bil sin Rudi, ki je postal duhovnik in je zdaj pred kratkim umrl, star sedem let. Poslal sem ga k Miklavžu v trgovino po cikrije, po sladkorčke, ker mi je nosil mošt. Pri Pomoču je bila tudi taberna, tam so dober mošt. Mošt sem rad pil, a rajši sem imel ol (pivo, op. p.).“

„Pri Pomoču smo jedli za južino juho in ajdove žgance, žena pa so tudi skuhali posušene češplje. Sin Hanzi je po južini potegnil skledo z župo predse in sam jedel dalje. Žena so rekli: ‚Naš Hanzi je pa župnjak.‘ Tedaj je Rudi zaklical: ‚Mama, jaz sem pa čvešpljar!‘

„Pred žoldom sem tudi v Šmartnu pri Celovcu delal opeko. Tam je takrat vse govorilo slovensko. Bili so trije veliki kmeti, Dermuth so se pisali. Delal sem pri njih. Pri Dermuthovih sem bil tudi za Miklavža. Vedeli so, da nisem naci. Otto Dermuth je imel dva sina. Sin Otto ima hotel v Vogljah, zdaj tam pravijo le še Kohldorf, in kmetijo v Šmartnu, Walter

hotel v Porečah, v Šmartnu pa kmetijo, v Celovcu je direktor sejma. Bila sta stara tri in pet let. Ko sem bil pri njih za Miklavža, sta oba zelo pobožno žeberala.“

„Dermuth je bil v občini Šmarten župan; ko je prišel Hitler, so občino priključili Celovcu. Naciji so Dermuthu vzeli veliko zemlje. Tam, kjer je danes Kanaltalersiedlung (naselje za preseljence iz Kanalske doline, op. p.), je bilo Dermuthovo. Dermuth je prišel pozneje v kacet Dachau.“

„Leta 1938 sem se oženil. Žena Justina je bila doma pri Vrdovniku v Vrdeh. Rodila se je leta 1912. Vse tri sestre so vzele kmete, moja žena pa se je vdala na tako beračijo. Vsa leta se imava lepo. Najprej niti pravega stanovanja nisva imela. Po žoldu sem vse preuredil in na novo postavil. Takrat nismo več imeli živali. Kjer je prej bil hlev, smo napravili delavnico. Vsega skupaj imamo tri hektarje zemlje.“

„Imela sva dva sina. Cenci se je rodil leta 1939, Pepi na Silvestrovo 1942. Oba sta že umrla. Cenci leta 1971, Pepi pa 1973; bil je organizacijski vodja pri zavarovalnici Wiener Allianz. Cenci je umrl za tumorjem v glavi, zapustil je dva sina. Pepi se je ponesrečil v Celovcu na križišču pred Mohorjevom. Leta 1952 se je rodila hči Justa. Imava tri vnuke in štiri pravnuke.“

„Leta 1938 je prišel Hitler. Življenjske razmere so se zboljšale, kmalu pa je že bila vojska. Na semenj 1939 so sosed Pavlin prinesli karte za živila. Osem dni pozneje, 1. septembra 1939, se je že začelo.“

„Marca 1940 sem moral k žolnirjem. Tedaj sem ravno delal v Bilčovsu opeko. Hoteli so mi vze-

Pogovor z 90-letnikom Jožeh Kropiunigom, Vahom iz Komtavi

Bili so zelo trdi časi

Francijo, videl sem tudi Belgijo, Nizozemsko, Luksemburško.“

„Iz Wiener Neustadta smo se odpeljali v Luksemburg. Tam je nas na postaji že čakala policija. Sporočili so, da je v Wr. Neustadtu zmanjkalo namiznih prtov. Podčastniki so nas ozmerjali in oštokali, ker da smo jih osramotili. Pregledali so nas, a niso našli nobenega namiznega prta. Tedaj so tudi pregledali podčastnike – oni so vse pokradli. Vrnili smo se v Wr. Neustadt. Podčastnikom je nekdo zabrisal: ‚Ihr Schweine, ihr habt uns Fußtritte gegeben, dabei habt ihr alles gestohlen!‘ (Svinje, oštokali ste nas, pa ste sami vse pokradli!) Spet sem se odpeljal v Francijo. Tam sem ostal do popolnega umika leta 1944.“

„Pri žolnirjih sem bil skupaj z Valentinom Kordeschem s Proboja v Podjuni, bratom poznejšega kotmirškega ljudskošolskega ravnatelja Thomasa Kordescha. Tudi Jožef Zerzer, pd. Adam iz Sveč, je bil z menoj pri vojaki; bil je moj komandant, bil je narednik (Feldwebel).“

„Na svoj god, na Jožefovo 1945, sem bil v Kleinwaldstadtu pri Würzburgu na Bavarskem ranjen. V vinogradu so streljali v skalovje železnjaka, pa me je kamenje na obeh nogah pod koleno hudo ranilo. Sele leto navrh mi je kloštrski (vetrinjski, op. p.) zdravnik Schroll pobral zadnje konce kamenja iz noge.“

„Ujet nisem bil nikoli, morda le toliko, da so nas zaustavili. Ranjeni smo smeli čez in domov. Dobil sem vojaški dopust. Moral bi bil iti v vojaški lazaret v Porečah

„Imava tri vnuke in štiri pravnuke“

„Bil sem gasilski poveljnik“

ob Vrbskem jezeru. Jaz sem jo pa koj ubral domov. Pri nas v Kotmari vasi je bila neka vojaška enota, sami rajhovski Nemci. Nekajkrat so me zaustavili in mi rekli, da bi moral v Poreče. ‚Bom šel jutri,‘ sem dejal.“

„Šel sem v Celovec v jezuitsko kasarno (Jesuitenkasarne) pred stolnico. Zdaj tiste stavbe ni več. Neki znanec, nadporočnik (Oberleutnant) je bil, mi je dal nov dopustni list za osem dni. Šel sem domov. Poslušal sem tuji radio, kar pa je bilo prepovedano. Spet sem šel po dopustni list. Dobil sem ga, dal mi ga je neki stotnik (Hauptmann), znanec od letalske straže. Medtem je bil že vojske konec. Imel sem uši, da je bilo vse oglato. Vse vojaške obleke sem vrget stran. Po vojski sem takoj začel z delom.“

„Delo je bilo zelo trdo. Najprej smo vse na roke delali. Prvi stroj sem kupil že pred vojsko. Najhujše je bilo kupiti prvi stroj. Nisem imel denarja, kmeti tudi ne. Večkrat sem jih hodil prosit, da so mi le plačali, tako da sem mogel poravnati obroke. Bil sem v hudih težavah. Po vojski sem kupil še tri stroje. Imel sem štiri, pet delavcev. Vse smo na roke nakladali in razkladali. Izdelke je razvažal Jakopitsch iz Bilčovsa s svojim tovornjakom.“

„Pesek smo dobivali iz Miševove jame ob poti med Kotmaro vasjo in Čahorčami. Iz tiste jame so zvozili nekaj tisoč kubikov peska in gramoza. Veliko je šlo noter v Celovec. Med žoldom je bilo v mestu veliko uničeno, pa so potrebovali material za popravila in za zidavo. Meni je Otto Dermuth, stari, pomagal, da sem precej prodal noter v Celovec. Z našo opeko so krili železniško postajo. Dermuth mi je pripomo-

gel do cementa. Za cement je bila tedaj zelo trda. Tudi jaz sem pomagal kmetom s cementom.“

„Moja žena Justa je veliko garbala in pomagala. Ko je prišel eternit, je bilo vsega konec. Novembra 1959 smo odpri espresso. Prej je bila tam delavnica.“

„Po vojski je prišel Otto Dermuth k meni in me prosil, da bi v Kotmari vasi ÖVP (Österreichische Volkspartei – Avstrijska ljudska stranka) gor postavil, to pa zato, da ne bi naciji spet postali močni in prišli na oblast. Postavil sem mandatarje za ÖVP. Župan je bil Erlacher, bil je socialist; pred Hitlerjem, ko je bil Hallegger župan, je bil namestnik. ÖVP je dobila pet mandatov. Med občinskimi mandatarji nobeden ni bil naci.“

„Bil sem gasilski poveljnik. Leta 1925 na Stefanovo sem pristopil h gasilcem. Leta 1926 smo ustanovili gasilsko kapelo, igral sem na trobento. Pred začetkom vojske je bil konec godbe. Od 1950 do 1956 sem bil gasilski poveljnik. Od konca vojske dalje je bil poveljnik Anton Valentin, pd. Jug; leta 1945 niti še ni bil član pri gasilcih. Za menoj je bil gasilski poveljnik Tomi Sablatnjak, mizarjski mojster iz Trabesinj. Potem je prišel Fridi Prosekar, Rutar iz Šentkandolfa. Zdaj je poveljnik Maks Tschemernjak iz Čahorč.“

„Leta 1971 sem šel v penzijo. Od tedaj dalje sem naredil veliko košar. Letos (1996, op. p.) je dobil zadnje Miha Pack, plešivski Krznar. Pri delu sem vseskozi pel. Kaj sem hotel, moja penzija je bolj majhna, pa sem potreboval dodatni zaslužek.“

Poslušal in zapisal
Jože Wakounig

Das Österreichische Volksgruppenzentrum hat das Millenniumsjahr 1996 – ein Jubiläum, das aus der gemeinsamen Geschichte heraus ein verstärktes österreichisches Identitätsbewußtsein und ein hohes Maß an Verantwortung für das Überleben der österreichischen Volksgruppen begründet – zum Anlaß genommen, erstmals zum internationalen Tag der Menschenrechte einen Report über die Lage der österreichischen Volksgruppen und zur österreichischen Volksgruppenpolitik zu veröffentlichen.

Der „Volksgruppenreport 1996“, der erste authentische Bericht dieser Art, zeichnet ein gesamtheitliches Bild über die Situation der österreichischen Volksgruppen, nicht idyllisch über ihre Lebensweisen, alte Traditionen und womöglich ihre Lieder, Trachten und Tänze, nein nicht darüber berichtet der Volksgruppenreport, denn als singende Slowenen, tanzende Kroaten, musizierende Roma, als kultureller Aufputz, wenn es gilt Feste zu feiern, sind wir gerne gesehen, als Volksgruppen, die ihre nationale und kulturelle Identität bewahren und leben wollen, aber noch immer diskriminiert und einer Assimilationspolitik ausgesetzt.

„Der Volksgruppenreport 1996“ gibt einen Bericht und legt Zeugnis ab, in welcher kritischer Existenzphase sich die österreichischen Volksgruppen befinden, wie es in Österreich um die Minderheitenschutzrechte auch im Hinblick auf deren Einhaltung und Durchführung bestellt ist, der Report gibt Zeugnis über die irreversiblen Versäumnisse in der österreichischen Minderheitenpolitik und gleichzeitig über das geringe Maß an demokratischer und europäischer Reife Österreichs.

Ich möchte das mit einem Zitat von Univ.-Prof. Theo Öhlinger veranschaulichen, der in seinem wissenschaftlichen Beitrag über die Rechtslage ethnischer Gruppen in Österreich im Anhang zum Report feststellt: „Daß die wesentlichen Bestimmungen des österreichischen Minderheitenrechtes entweder noch aus der Monarchie oder aber aus dem Völkerrecht stammen, zeigt, daß es in der zweiten Republik eine eigenständige und moderne Minderheitenpolitik schlicht immer noch nicht gibt.“

So ist der „Volksgruppenreport 1996“ gleichermaßen eine Anklageschrift über 190 lange Seiten, eine Anklageschrift, die nur sehr wenige mildernde Umstände erkennen läßt.

Das Österreichische Volksgruppenzentrum hat den Präsidenten des Nationalrates ersucht, diesen Report auf seine Einladung im Parlament der Öffentlichkeit, vor allem aber den Abgeordneten des hohen Hauses, vorstellen zu dürfen. Nicht wegen der prunkvollen Räume wollten wir mit dieser Präsentation ins Parlament, sondern weil das Schicksal der österreichischen Volksgruppen im österreichischen Parlament in Händen der Abgeordneten dieses Hauses liegt. **Und deshalb haben sie auch die Pflicht, sich mit Fragen wie diesen, wo es um die Existenz der Volksgruppen geht, auseinanderzusetzen.**

Die parlamentarische Präsidialkonferenz hat auf Betreiben der Klubobmänner Kostelka und Khol diese Präsentation untersagt,

NE BOMO MOLČALI

Center avstrijskih narodnih skupnosti (CAN) je ob koncu preteklega leta izdal prvi manjšinski report. Ob tej priložnosti je predsednik CAN mag. Marjan Pipp podal nadvse tehten pregled o aktualnem položaju manjšin. Njegov govor objavljamo v celoti.

mit der offiziellen Begründung, das Volksgruppenzentrum sei eine repräsentative Vertretung der österreichischen Volksgruppen, nicht alle Organisationen seien Mitglied in unserem Dachverband.

Es liegt mir fern eine Diskussion über die Repräsentativität des Österreichischen Volksgruppenzentrums zu entfachen, deshalb sind im Anhang zum Report die Mitgliedsorganisationen auch namentlich angeführt. Wir erheben auch keinen Alleinvertretungsanspruch für die österreichischen Volksgruppen, wengleich es neben dem Österreichischen Volksgruppenzentrum keine Struktur gibt, die alle in Österreich beheimateten Volksgruppen oder Teile davon vereinen würde.

Ich erwähne das, weil auf diese Geige von der Regierung immer dann gespielt wird, wenn es gilt eine inhaltliche Auseinandersetzung mit den Anliegen der Volksgruppen zu verhindern, wenn es gilt die Diskussion um den Volksgruppenschutz und Volksgruppenrechte auf ein Nebengleis zu führen. In mir werden sie für diese Art der Obstruktion nach dem Motto der alten Römer „divide et impera“ keinen Partner finden.

Das Österreichische Volksgruppenzentrum ist ein Dachverband von parteipolitisch unabhängigen Organisationen, daher auch unabhängig in der Formulierung seiner Standpunkte und politischen Forderungen und frei, Kritik zu üben, wann und wo sie uns angebracht erscheint. Und genau das ist der wahre Grund, daß uns diese Veranstaltung im Parlament, wo sie hingehörte, versagt wurde. Das ist die Art der Begegnung der großen Koalition mit sensiblen Themen, mit Minderheiten – wer nicht applaudiert, mit dem reden wir nicht.

Ich sage das nicht deshalb, weil ich als Präsident einer honorigen Vereinigung nun tief gekränkt wäre. Ich sage es deshalb, weil es eine neuerliche Absage ist, sich mit den existentiellen Problemen der Volksgruppen auf der Ebene des Gesetzgebers zu befassen, weil es eine Absage ist an den demokratischen Dialog, den die Volksgruppen zur Lösung offener Fragen angeboten haben, weil es ein Zeichen ist, die Assimilationspolitik nach bewährtem Muster durch Versagen der notwendigen Schutzmaßnahmen fortführen zu wollen.

Bei dieser meiner Feststellung, daß wir in Österreich mit einer bewußten Assimilationspolitik konfrontiert sind, neige ich keineswegs zu Übertreibungen, nein, ich beziehe mich auf Dokumente der österreichischen Bundesregierung.

Ich beziehe mich z. B. auf den Bericht der Bundesregierung über den „Volksgruppenschutz in der Republik Österreich“ vom Juli 1996 an das Menschenrechtszentrum der Vereinten Nationen in Genf. In diesem Bericht werden die in Österreich anerkannten Volksgruppen taxativ angeführt, die steirischen Slowenen befinden sich nicht mehr darunter.

Im Staatsvertrag von Wien aus dem Jahre 1955 sind die steirischen Slowenen neben den Kärntner Slowenen und den burgenländischen Kroaten noch namentlich im Minderheitenschutz-Artikel 7 angeführt, im Regierungsbericht 1996 an die UNO scheinen sie nicht mehr auf – **sie wurden politisch liquidiert**. Durch vier Jahrzehnte wurden die steirischen Slowenen um die aus dem Artikel 7 des Staatsvertrages resultierenden Rechte betrogen, vierzig Jahre werden sie ihnen vorenthalten. Kein einziger Punkt aus dem Artikel 7 wurde für die steirischen Slowenen erfüllt, und 1996 werden sie als Volksgruppe politisch liquidiert.

Der Artikel VII – Kulturverein für Steiermark, eine Mitgliedsorganisation des Österreichischen Volksgruppenzentrums, hat mir bezugnehmend auf das Ratifikationsverfahren für das Rahmenübereinkommen zum Schutz nationaler Minderheiten einen Brief geschrieben, aus dem ich hier an dieser Stelle zitieren möchte. Darin heißt es: „Der Artikel VII – Kulturverein für Steiermark steht dem Ratifikationsverfahren des Rahmenübereinkommens zum Schutz nationaler Minderheiten ratlos und gespalten gegenüber, da die Republik Österreich nach wie vor keine der Ziffern 1–5 des Artikel 7 bezüglich der Slowenen in der Steiermark auch nur ansatzweise erfüllt hat.“

Es ist sehr befremdlich, wenn die Republik Österreich nach außen einen Musterschüler der Minderheitenpolitik spielt, nach innen aber massive Versäumnisse zu verantworten hat. Es gibt in der Steiermark keinen slowenischen Sprachunterricht, Vertreter des Bun-

abgesehen von seiner tiefen Überzeugung, „daß Verträge gehalten werden müssen, es sehr ernste Gründe gibt, die auch dafür sprechen, daß es vernünftig ist, sehr vernünftig ist, sie zu halten“, diese Vernunft ist den großkoalitionären Parteigranden von heute sichtlich abhanden gekommen.

Kreisky war – mag man auch ihm Versäumnisse in der Volksgruppenpolitik vorhalten können – ein großer Kenner der Außenpolitik und er wußte auch die außenpolitische Dimension der Volksgruppenfrage einzuschätzen. Er sorgte sich um das Ansehen Österreichs, als sich zu Beginn der 70-er Jahre die Situation in Kärnten verschärfte und die 205 von Landeshauptmann Sima aufgestellten zweisprachigen Ortstafeln wieder abgerissen wurden und meinte, er werde sich das Ansehen Österreichs nicht von ein paar pfeifenden Gassenbuben zerstören lassen.

Dennoch hat Österreich mit dem Volksgruppengesetz 1976 eine 25 %-Klausel in

bezug auf die Sprachenrechte vor Ämtern und Behörden eingeführt, von 800 Ortschaften im zweisprachigen Gebiet Kärntens sollten nicht mehr – wie noch vier Jahre zuvor – 205 Ortschaften, sondern nur noch 91 eine zweisprachige Ortstafel erhalten, in der Praxis blieb es bis heute bei 68, die burgenländischen Kroaten haben bis heute keine einzige zweisprachige Ortstafel und auch die Zulassung des Kroatischen als Amtssprache mußten sie sich vor dem Verfassungsgerichtshof erkämpfen.

Gewiß sind zweisprachige topographische Aufschriften nicht das vordringlichste Problem der Slowenen und Koraten, auch wenn sie ihnen staatsvertraglich garantiert sind. Da wissen wir ihre Bedeutung sehr wohl richtig einzuschätzen, nur wegen der zweisprachigen Aufschriften wird niemand mehr oder weniger Slowene oder Kroate sein. Zweifels- ohne sind aber zweisprachige Aufschriften ein äußeres Zeichen der Akzeptanz der Volksgruppen, sie sind ein sichtbarer „Ausweis“, daß ein Gebiet zweisprachig ist und als solches anerkannt wird. Sie sind aber sicher auch ein Faktor, der die Assimilation hemmt, ihr Fehlen fördert sie.

Die Ortstafelfrage ist ein trauriges Kapitel in der österreichischen Minderheitenpolitik, denken wir nur an den organisierten Ortstafelstrom 1972 und seine Begleiterscheinungen. Landeshauptmann Sima, ein Befürworter zweisprachiger Ortstafeln, wurde unter den Augen und weitgezogenen Mundwinkeln der Polizei mit faulen Eiern und Äpfeln beworfen, Bundeskanzler Kreisky als „Saujud“ beschimpft.

Auch in der gegenwärtigen Diskussion ist die Ortstafelfrage ein Beispiel für politische Anstandslosigkeit. Der Volksgruppenbeirat

für die kroatische Volksgruppe hat 1993 der Bundesregierung einstimmig die Anbringung zweisprachiger Aufschriften im Burgenland empfohlen. Anstatt dem Beiratsbeschluß Folge zu leisten, hat das Bundeskanzleramt eine Grundlagenstudie über die burgenländischen Kroaten in Auftrag gegeben, die Aufschlüsse über die Aufstellung zweisprachiger Ortstafeln bringen sollen. Denn Bundeskanzler Vranitzky erachtet, wie er in einer parlamentarischen Anfragebeantwortung im heurigen September wissen ließ, eine möglichst große Akzeptanz der Bevölkerung als notwendige Voraussetzung. Ehrlicher wäre es, zu sagen: „Ich will es nicht“ oder „Ich traue mich nicht“.

Gerade an diesem Beispiel möchte ich in einem kurzen Zwischensatz die Effektivität und Funktion der Volksgruppenbeiräte abhandeln. Sie sind, wie es vor Jahren schon die Rektorenkonferenz festgestellt hat, eine Fehlkonstruktion, eine Einrichtung, die der internationalen Öffentlichkeit den Anschein vermitteln sollte, in Österreich werde in Volksgruppenfragen ein permanenter politischer Dialog geführt, in Wirklichkeit aber werden sie als Schutzfilter der Regierungspolitik eingesetzt.

Allen Ernstes werden über Fragen wie zweisprachige Aufschriften, Zweisprachigkeit in der Gemeindestube, Zweisprachigkeit im Kindergarten, Volksabstimmungen oder Volksbefragungen vorgeschlagen. Das hätte zur Folge, daß die staatsvertragswidrige 25 %-Klausel des Volksgruppengesetzes de facto auf 50 % plus eine Stimme angehoben wird.

Für die Genossen des Burgenlandes, die sich mit solchen Gedanken spielen, muß ich noch einmal Bruno Kreisky bemühen, der im Zusammenhang mit den Ortstafeln gesagt hat: „Es kommt bei einem völkerrechtlich geschlossenen Vertrag nicht darauf an, ob der durch den Vertrag Begünstigte das auch haben will, denn der Vertrag wird zwischen Staaten geschlossen, und als solcher enthält er eine Verpflichtung zwischen Staaten.“ Es sind nicht immer nur pfeifende Gassenbuben, die das Ansehen Österreichs gefährden, es sind auch Politiker, die sich in Obstruktion üben, wenn es um Volksgruppenrechte geht.

Slowenen und Kroaten haben zumindest den Artikel 7 des Österreichischen Staatsvertrages, auf den sie sich berufen können und soweit es sich um individuelle Rechte handelt, auch vor dem Verfassungsgerichtshof geltend machen können. Kärntner Slowenen, burgenländische Kroaten und burgenländische Ungarn haben zumindest ein öffentliches zweisprachiges Schulwesen, die burgenländischen Kroaten und Ungarn auch ein öffentliches Kindergartenwesen, wenn auch mit vielen Mängeln behaftet.

Wie aber ist es um die anderen in Österreich beheimateten Volksgruppen bestellt? Sie sind de facto ohne jegliche Rechte und in den Privatbereich zurückgedrängt. Das einst tschechische Wien, das Telefonbuch erinnert noch daran, hat heute noch einen privaten tschechischen Kindergarten, eine private Volksschule und eine private zweisprachige Sekundarschule. Und selbst diese Einrichtungen kämpfen, ebenso wie die wenigen

des können bei öffentlichen Veranstaltungen, wie zuletzt in Kärnten beim Volksgruppenkongreß ohne Widerspruch die Existenz der Volksgruppe leugnen und dergleichen mehr.“

Hier in diesem wohl krassesten Fall der Mißachtung von Minderheitenrechten wird das Österreichische Volksgruppenzentrum – und das sage ich mit aller Deutlichkeit, ganz egal als wie repräsentativ wir von wem auch immer eingeschätzt werden – hier werden wir aufschreien, zu Hause in Österreich aber auch im Ausland. Wir werden uns zu Wort melden, solange Volksgruppenrechte mißachtet werden und die Regierung säumig bleibt.

ÖVP-Klubobmann Khol weist treffend darauf hin, daß die FPÖ und insbesondere ihr Parteiobmann Dr. Jörg Haider sich in vielen politischen Fragen außerhalb des Verfassungsbogens bewegen. In der Minderheitenpolitik haben sich die beiden Regierungsparteien durch Mißachtung von den Volksgruppen verfassungsgesetzlich gewährleisteten Rechten zu ihm gesellt, in ein politisches Feld außerhalb des Verfassungsbogens.

Die Ziffern 2, 3 und 4 des Artikel 7 des Staatsvertrages sind geltendes österreichisches Verfassungsrecht. Die politische Verweigerung, ja sogar Aberkennung von verfassungsgesetzlich gewährleisteten Rechten ist ein Bruch mit dem rechtsstaatlichen Prinzip, ist die Mißachtung eines Grundprinzips unserer Bundesverfassung. Wer eine solche Politik betreibt, steht deutlich außerhalb des Verfassungsbogens.

Die Überzeugung und die Vernunft eines Bruno Kreisky, der in Anspielung auf den Artikel 7 des Staatsvertrages gesagt hat, daß

Zeitschriften und Periodika aller Volksgruppen, im finanziellen Bereich ums Überleben.

Österreich putzt sich damit ab, daß die Volksgruppenförderung auf 52 Mio. Schilling angehoben wurde, und das trotz Sparkurs. Wollten wir alle Versäumnisse der Regierung im privaten Bereich abfangen, so würde dafür die zehnfache Summe wohl immer noch nicht ausreichen.

Darüber hinaus ist es zumindest sonderbar, wenn die Abstimmungsspende des Bundes, die aus Anlaß des 75. Jahrestages der Volksabstimmung dem Bundesland Kärnten gewährt wurde und vornehmlich für Asphaltierungen und bauliche Maßnahmen verwendet wurde, plötzlich im Bericht der Bundesregierung als Volksgruppenförderung ausgewiesen wird.

Die Grenzen des guten Geschmacks und einer ehrfurchtvollen Begegnung mit Menschen, die für diese Republik große Opfer gebracht haben, werden aber von der Bundesregierung deutlich überschritten, wenn, wie im Volksgruppenförderungsbericht für das Jahr 1995, die Rentenleistungen nach dem Opferfürsorgegesetz für Roma und Sinti und Kärntner Slowenen als Volksgruppenförderung ausgewiesen werden. Sie wurden ausgesiedelt, in den Konzentrationslagern hingerichtet, weil sie Angehörige von Volksgruppen waren – nur wenige sind zurückgekehrt. Entschädigungsleistungen, die sie – wenn überhaupt – für das Erlittene erhalten, sind in den Augen der Bundesregierung eine Förderung. Das sind diskriminierende und für das Leid dieser Menschen unwürdige Praktiken, die wir aufs Schärfste verurteilen.

Die österreichische Politik ist den Volksgruppen vieles schuldig geblieben.

Betrachtet man die Entwicklung der Volkszählungsergebnisse in diesem Jahrhundert, wenn auch sie kein verlässliches Bild über die zahlenmäßige Stärke der Volksgruppen geben, sehr wohl aber ein Bild über die rasend fortschreitende Assimilation, dann müssen wir ganz nüchtern feststellen, daß es in bezug auf den Volksgruppenschutz in Österreich für eine Politik der kleinen Schritte längst zu spät ist. Es bedarf in der Volksgruppenpolitik eines wirklichen politischen Umdeutens.

Das Österreichische Volksgruppenrecht, insbesondere die Bundesverfassung, entspricht in keiner Weise den Erfordernissen und Grundsätzen eines zeitgemäßen und an internationalen Standards orientierten Minderheitenschutzes und muß materiellrechtlich grundlegend überarbeitet werden. Gerade in Zeiten, wo auch in Österreich wieder Terror und Gewalt gegen Volksgruppen und Ausländer sowie Personen, die sich für sie engagieren, ausgeübt werden, ist es unverzichtbar, auf verfassungsrechtlicher Ebene die Existenz der Volksgruppen anzuerkennen und sich mit einem Volksgruppen-Grundrechtskatalog zu ihrem Schutz zu bekennen.

Es ist aber ebenso erforderlich, den Vertretungsorganisationen der Volksgruppen ein Verbandsklagerecht vor dem Verfassungsgerichtshof einzuräumen. Nur so wäre eine hinreichende Rechtsgarantie gegeben.

Das Österreichische Volksgruppenzentrum hat in einer über zwei Jahre dauernden internen Diskussion einen solchen Entwurf für ein österreichisches Volksgruppengrundgesetz erarbeitet. Bereits vor der parlamentarischen Sommerpause 1995 hatten wir uns mit allen Parlamentsfraktionen darauf verständigt gehabt, zu diesem Thema einen parlamentarischen Arbeitskreis einzurichten, dem externe Rechtsexperten und Vertreter der Volksgruppen beigezogen werden sollten.

Aber nur einige Wochen später wurden wir von einem parlamentarischen Antrag der Klubobmänner Kostelka und Khol zur Änderung des Volksgruppengesetzes überrascht. Vorbei an den realen Problemen der Volksgruppen sollte als übergeordnetes Gremium zu den Volksgruppenbeiräten noch eine Konferenz der Obmänner der Volksgruppenbeiräte und ihrer Stellvertreter geschaffen werden. Und das sollte auch schon alles sein.

Daß die Regierungsparteien bei solch einem obstruktiven Vorhaben eine Regierungsvorlage mit einem ordentlichen Begutachtungsverfahren scheuen, verwundert wohl niemanden. Mit einem Initiativantrag sollte das Vorhaben in der kürzest möglichen Frist unmittelbar vor der Sommerpause durch die parlamentarische Prozedur gepeitscht werden. Unvorhergesehen ist uns dieser Antrag in die Hände gefallen, bevor es zu spät war und wir konnten ihn noch einmal verhindern.

Die Hintergründe dieses Vorhabens sind in den erläuternden Bemerkungen erklärt. Da heißt es zur Konferenz der Beiratsobmänner und Stellvertreter: „Mit der Konferenz sollte ein Gremium geschaffen werden, welches gesetzlich legitimiert ist, zu grundsätzlichen Fragen, die alle oder mehrere Volksgruppen betreffen, auch öffentlich Stellung zu nehmen. Bisher gab es kein derartiges Gremium, was mitunter zu öffentlichen Stellungnahmen nichtlegitimierter Person Anlaß bot.“ Die Tatsache, daß die Beiräte von der Bundesregierung bestellte Gremien sind, rundet das Bild ab.

Ich erwähnte bereits, daß das Österreichische Volksgruppenzentrum der Bundesregierung und allen Parlamentsfraktionen vor mehr als einem Jahr den Entwurf für ein Volksgruppengrundgesetz vorgelegt hat, mit der Aufforderung eine parlamentarische Arbeitsgruppe unter Einbeziehung externer Experten und Vertreter der Volksgruppen einzurichten. Daß wir bis heute dazu keinerlei Antwort erhielten, gibt uns nicht gerade die Hoffnung, daß der politische Umgang mit Minderheiten in Österreich eine neue Qualität erhalten könnte.

Hoffnung gibt uns aber die immer stärker ins Bewußtsein rückende Solidarität unter den Volksgruppen über die Staatsgrenzen hinweg. Eine Solidaritätsgemeinschaft unter den Volksgruppen wird Früchte tragen. Mit vereinten Kräften wird es gelingen, den Schulterschluss zu jenen Staaten herzustellen, die aufgrund ihrer fortschrittlichen Position in der Volksgruppenfrage eine ganzheitliche Lösung auf europäischer Ebene anstreben.

Und so möchte ich mit großer Genugtuung sagen, daß, wenn auch die Vorzeichen in den Beziehungen zwischen den Volksgruppen in Österreich und den Südtirolern nicht immer auf einen gemeinsamen politischen Weg gewiesen haben, wir diese Notwendigkeit erkannt und zu einem erfolgversprechenden Miteinander gefunden haben. Führende Persönlichkeiten der Südtiroler Volkspartei beteuern uns, gemeinsam mit anderen Volksgruppen, den wahren Brückenbauern zwischen Sprachen und Kulturen in den verschiedenen Regionen Europas, den Weg der Schaffung eines europäischen Volksgruppenrechtes gehen zu wollen. Wir werden diesen Weg mit ihnen beschreiten, selbstbewußt, engagiert und in der Zuversicht, daß eine Bündelung der Kräfte auch den politischen Erfolg bringen wird.

Die österreichische Politik ist in bezug auf einen effektiven Minderheitenschutz säumig und in bezug auf die europäische Entwicklung äußerst kurzsichtig. Im sprachlichen Reichtum der österreichischen Volksgruppen sind auch große wirtschaftliche Ressourcen begründet. Mit Blick auf den Prozeß der europäischen Integration im Westen, an dem in Zukunft auch unsere östlichen und südöstlichen Nachbarn teilhaben werden, ist die Frage nach dem Überleben und dem Schicksal der Volksgruppen falsch gestellt. Ein vereintes Europa wird Volksgruppen und ethnische Minderheiten nicht nur ertragen, Europa wird sie brauchen. Denn das Europa von morgen braucht zwei- und mehrsprachige Bürger.

Wie sehr das Österreichische Volksgruppenzentrum auch einen globalen Minderheitenschutz für ein Volksgruppengesetz anstrebt, so sehen wir auch die Notwendigkeit, konkrete Aktionen zur punktuellen Verbesserung der Lage der Volksgruppen zu setzen.

Jeder Volksgruppenreport wird ein „Schwerpunktthema“ haben, zu dem das Österreichische Volksgruppenzentrum über ein Jahr lang Unterstützungsaktionen und Veranstaltungen initiieren wird.

Der „Volksgruppenreport 1996“ hat das Schwerpunktthema Kindergartenwesen. Mit dem „Volksgruppenreport 1996“ initiiert das Österreichische Volksgruppenzentrum eine

Bürgerinitiative

für ein Bundesverfassungsgesetz, mit dem für Angehörige von in Österreich beheimateten Volksgruppen die muttersprachliche Erziehung in den Kindergärten gewährleistet wird

oder

ein Bundesgesetz zur Förderung der Errichtung und des Betriebes von Kindergärten, die in der Sprache einer in Österreich beheimateten Volksgruppe oder zweisprachig geführt werden.

Die Bürgerinitiative liegt hier erstmals zur Unterzeichnung auf. Ein Jahr lang wollen wir bei den Bürgern unseres Landes für eine zweisprachige Kindergartenunterstützung suchen. Es geht um die weitere Existenz der österreichischen Volksgruppen. Im Namen des Österreichischen Volksgruppenzentrums ersuche ich und fordere dazu auf, die Bürgerinitiative bereitwillig zu unterstützen.

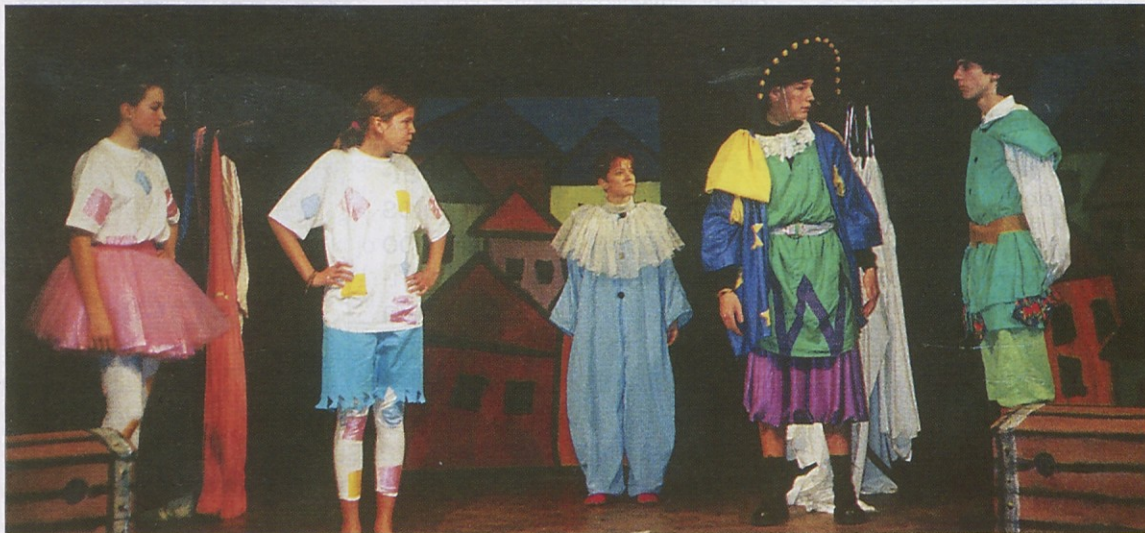
Sele: „Narobe stvari v mestu Petpedi“

Na praznik sv. Štefana je mladinska gledališka skupina KPD „Planina“ iz Sel krstno uprizorila veseleloigro z naslovom „Narobe stvari v mestu Petpedi“.

Celotna predstava se vrti okoli majhnega mesteca. To mestece je podobno vsakemu drugemu. Ima pa le dve zanimivosti: gledališče in hudobnega mojstra Tintana, ki straši nad vse ljudi in ki grozi, da bo iz vsakega napravil strašilo.

V najhujših škripcih sta župan (Marko Kelih) in županja (Petra Dovjak). Mojster Tintan (Ivan Kelih) namreč želi poročiti njuno hčerko Mini (Martina Roblek). Ker pa je Mini veselega značaja in ne želi biti žena hudobnega Tintana, prosi za pomoč gledališnice z njihovim ravnateljem (Marko Oraže) na čelu. Vsi člani gledališča obljubijo, da bodo pomagali Mini, da ji ne bo treba poročiti Tintana. Mojster Tintan, ki je hudoben mož, se najbolj boji petja. Člani gledališča Barbara (Mirja Oraže), Harlekin (Milena Olip) in Piero (Tamara Jug) ter ravnatelj si potem zamislijo, da bo Tintana najlažje pregnati s petjem.

Pri vsem kaosu in zmešnjavi okoli načrtovane Tintanove poroke skuša pomiriti in obdržati trezno glavo policaj (Dominik Mak), ki

Člani gledališča Mirja Oraže, Milena Olip, Tamara Jug, Marko Oraže (z leve) se skupno z županom (Marko Kelih) domenijo, da preženejo hudobnega Tintana.

pa simpatizira z gledališčniki in ne s Tintanom. Edina pomočnika, ki sta podložna Tintanu, sta leva roka (Verena Olip) in desna roka (Marija Olip).

Na koncu potem gledališče z županom in županjo na čelu s petjem prežene hudobnega mojstra

Tintana in njegova pomagača, levo in desno roko. Mini, županova hči pa je zelo vesela, kajti ni ji treba poročiti hudobnega Tintana.

Mladim gledališčnikom iz Sel je treba za uspelo krstno uprizoritev iskreno čestitati. Prav tako se je treba zahvaliti režiserju Franciju

Končanu za njegovo potrpežljivost, Ediju Oraže za izredno uspelo glasbo in ubrano petje vseh nastopajočih. Čestitke veljajo tudi vsem ostalim, ki so na kateri koli način pripomogli k uresničitvi te predstave.

Igor Roblek

GALERIJA FALKE

Gustav Januš – likovni umetnik in pesnik

„Kar ne morem ubesediti, mi uspe prikazati z barvami.“ Janušovo dognanje da vpogled v zelo močno emocionalno življenje, ki ga umetniki nedvomno imajo. Produkti ventiliranja čustev so dela. Gustav Januš ima dva ventila, skozi katera spušča občutke na belo dneva – sporočila, ki jih noče obdržati zase, ampak povedati v svet. Galerija Falke (o njeni veliki vrednosti in vse večji priljubljenosti kdaj drugič) je v nedeljo bila številni publikli kraj predstavitve Januša kot besednega umetnika. Fric Kert, po poklicu učitelj v Pliberku, se je kot „stari prijatelj“ poglobil v to delo in predstavil Januš (sov)šev drugi obraz, ki osvetljuje socialno-kritično, ironično-satirično in lirično stran „človeka“ Januša. Januš je nato prebral nekaj še neobjavljenih pesmi.

Ker je bila literarna matineja v sklopu razstave dveh umetnikov – Gustava Januša in Mežičana Gustava Gnamuša –, torej rezultat programa prekomejnosti galeristke Renate Falke, sta spregovorila

Znani Slovenski baročni trio je dal literarni matineji v Galeriji Falke glasbeni okvir, Fric Kert (drugi z leve) pa je predstavil pesnika in likovnega umetnika Gustava Januša; nekaj njegovih pesmi je na posebej posečen način prebrala Claudia Danijel iz Libuč (prva z desne).

tudi občinska zastopnika občin Pliberk in Mežice, mestni svetnik Fric Kumer in mežiški župan Janez Praper. Oba sta galerijo označila kot veliko medkulturno in medčloveško obogatitev ter zagotovila podporo in sodelovanje tudi

vnaprej. Glasbeni okvir je dal znani Slovenski baročni trio v zasedbi sopranistke Irene Baar, violinista Tomaža Lorenca ter skladatelja, organista in čembalista Maksa Strmčnika.

Adke

Kaj je umetnost?

„Najbolj zdrava visoka dolina“ – tako imenujejo vrli domači kulturniki svoj Bad Bleiberg (Pliberk pri Beljaku) – je povabila mednarodno skupino umetnikov, da bi pri njih delali, razstavljali, navezali stike s publiko – in poživali turizem. Med njimi sta tudi V. Oman s Koroške in Viko Tušek iz Ljubljane. Slovenski Korošci imamo dolgoletne dobre izkušnje z likovno kolonijo v Svečah. Tudi zato je bila udeležba zastopnika NT pri podijski diskusiji v petek, 13. 12. dobrodošla, ko je organizator Hubert Pircher (salon 23) poskusil obiskovalce privabiti s temo: „Prispevek sodobne umetnosti k bolj humanitarni obliki življenja“. Razgovor se je izčrpal ob vprašanju: Kaj je umetnost in kaj hoče umetnik s svojim ustvarjanjem?

Toda vsak začetek je težaven in poskus navezati stike, tudi preko umetnosti, s sosedi iz Furlanije in Slovenije se je na Koroškem še vedno obnesel in je za širjenje obzorij nujno potreben.

Srečno pot do dobrih knjig!

Vida Obid je zbrala toliko dobrega gradiva za letošnji **Koroški koledar**, da je postal zbirka zanimivih člankov; vsebina so letos predvsem narod in njegove socialne strukture. Dr. Janko Malle, prof. Andreas Mortisch, dr. Avguštin Malle in Irena Destovnik razpravljajo o tej tematiki. Kot dopolnilo sledijo trije članki o bralni znački in koroški literaturi. Že ustaljen in vsem dobrodošel dodatek je koroški bibliografija. Prvič letos je dipl. biologinja Tatjana Angerer izdelala za Koroški koledar znanstveno utemeljen setveni koledar, ki upošteva posebej vpliv lune na naše razmere in bo gotovo velika pomoč vrtničarjem in kmetom.

Andrej Kokot si je za 60-letnico napravil najlepše darilo, ko je po petdesetih letih prepotoval kraje pregnanstva in ob obujanju spominov poskušal urediti otroška doživetja, ki zasledujejo verjetno vsakega, ki je kot otrok preстал NS-teror. „**Ko zori spomin**“,

Slovenska prosvetna zveza je tudi letos pripravila bralcem lepo novoletno darilo s štirimi knjigami, ki so prava paša za duha in knjižno polico. Sploh ugotovljamo, da kakovost knjižnih darov iz leta v leto narašča in da je ta način razširjenja dobre slovenske literature še vedno potrebna in uspešna.

dobi človek le malo drugačen odnos do storilcev in trpljenja. Nam je dal pesnik v lepi slovenščini koristno in tehtno snov za premišljevanje, ker marsikdo še išče

**KOROŠKI
KOLEDAR 1997**

primeren zorni kot za čim bolj uravnotežen in objektivni pogled na njihujša leta tega stoletja.

V Sloveniji smo se šele v zadnjih letih začeli posebej zanimati

za pisateljice, ki predstavljajo lep delež slovenske literature. **Mateja Kušej**, doma iz Šmihela nad Pliberkom, je posvetila diplomski študij tej tematiki in jo skrbno obdelala. Tako smo dobili že drugi prispevek o ženski literaturi – prvega smo spoznali lani pri Knjižnih presoajah (Silvija Borovnik, Pišejo ženske drugače?). „**Prve učiteljice, prve pisateljice – kdo jih pozna?**“ je znanstveno delo, sodi k splošni izobrazbi povprečnega Slovenca in je dovolj sproščeno napisano tudi za širok krog bralcev.

Za mladinsko čtivo je SPZ letos izbrala uspešnico iz osemdesetih let, ko je bil mladinski pisatelj **Slavko Pregl** na ustvarjalnem višku. Dogodivščine in domisljice v šolskih klopeh, kot jih doživljajo **Genji v kratkih hlačah**, obujajo lepe spomine pri tistih, ki so sami v tistih letih kaj ušpčili in kažejo pot današnjim srednješolcem, kadar so šolske ure tako dolgočasne.

Dobrla vas in okolica: iz preteklosti v sedanost

ti, etnomuzikologi, bibliotekarji, sociologi, dialektologi, jezikoslovci, filozofi idr., ter na ta način osvetlili zgodovinski in družbeni razvoj te podjunske občine. Zbornik je sestavljen iz treh delov:

- **pozdravne besede** (sedem prispevkov: Egon Kapellari, Josef Pfeifer, Štefan Kramer, Martin Wastl, Horst Rohmeister, Janko Zerzer, Marija Makarovič),
- **strokovnoznanstveni prispevki** (petnajst prispevkov: Vinko Ošlak, Pavel Zdovc, Bertrand Kotnik, Breda Vilhar, Milena Hazler Papič, Vito Hazler, Hanzl Filipič, Engelbert Logar, Martina Piko, Polona Sketelj, Miha Pasterk, Maja Logar, Daniel Sturm, Marija Makarovič) in
- **prispevki domačinov** (šest prispevkov: Jože Pasterk, Martin Komar, Josef Robatsch, Terezija Blajs, Martin Grillitz, Wilhelm Kraiger).

Interdisciplinarni prispevki so napisani v slovenščini, vsi strokovnoznanstveni članki pa imajo še povzetek v nemškem jeziku.

Kolektivna monografija koroške Dobrle vasi iz Podjune je že drugi tovrsten projekt, ki ga je izpeljala njegova iniciatorica, etnologinja dr. Marija Makarovič. V letu 1995 je prav tako v Celovcu izšla prva taka skupinska monografija z naslovom Osem stoletij Vogrč.

Podoba Dobrlanov se nam v tem zborniku, ki je več kot le gradivo, zelo jasno izriše ter bistveno obogati poznavanje podjunske zgodovinske in družbene razmer. Zbornik na več kot 500 straneh tudi pravi, da je zanimanje za krajevno zgodovino veliko, in taka domoznanska naperjenost je še posebej pomembna za narodnostno ogroženo dobrlansko občino na avstrijskem Koroškem. Rezultati so v tem oziru toliko bolj dragoceni, ker so jih prispevali tako znanstveniki in strokovnjaki različnih področij kot domačini ali celo oboji v eni osebi. Branje prispevkov pa je večplastno ravno zaradi pisanega izbora sodelujočih in interdisciplinarnih metodološke usmerjenosti. Poleg tega pa nas nekatera besedila iz

zbornika nehote zapeljejo, da jih lahko beremo ne samo kot znanstvena, pač pa tudi kot literarna branja.

Domoznansko zbornika o Dobrli vasi, ki je v svojem osrednjem delu, pisan z ustreznim znanstvenim aparatom (izčrpne opombe in seznam virov ter literature, preglednice, dokumentirane fotografije . . .), pa bodo s pridom lahko izkoristili tudi v šolskem in izvenšolskem izobraževanju. Poznavanje kulturnega vsakdana in lokalnih dobrlanskih posebnosti, je lahko korak od spoznavanja in vrednotenja dediščine, k neposrednemu prenašanju nekaterih sestavin v vsakdanje življenje. Vrednote iz preteklosti namreč niso nujno preživele, nekoliko prirejene sodobnemu življenju pa lahko postanejo njegove sestavni deli in kvalitetno dopolnilo. Ne da bi s tem mislili na patetično in kičasto ohranjanje „starega“ iz folklornih in pretežno domoljubnih nagibov.

Splošna ocena: nepogrešljiv za poznavanje dobrlanskih razmer in specifičnosti na materialnem, družbenem in duhovnem področju.

Mojca Ramšak

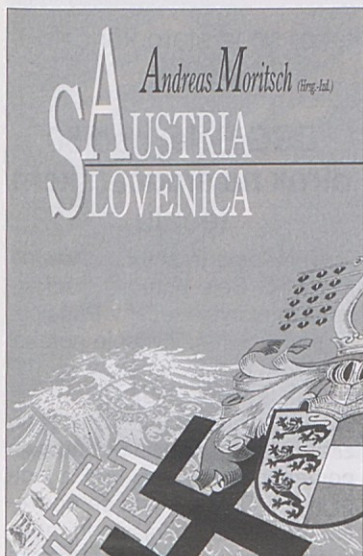
Urednica: Marija Makarovič
Izdajatelj: Krščanska kulturna zveza v Celovcu, Narodnopisni inštitut Urban Jarnik v Celovcu in Slovensko prosvetno društvo „Srce“ Dobrla vas
Založnik: Mohorjeva založba, Celovec-Ljubljana-Dunaj, 1996

Zbornik je plod raziskav Dobrle vasi in okolice iz različnih humanističnih in družboslovnih zornih kotov, ki so bile izvedene v letu 1995. Članke zanj so prispevali etnologi, slavisti, zgodovinarji, umetnostni zgodovinarji, arhitek-

Knjiga, posvečena dr. Valentinu Inzku

Andreas Moritsch (izd.) Avstria Slovenica, Koroški Slovenci in avstrijska nacija, Mohorjeva založba, Celovec 1996.

Komaj smo se zavedli, da je bilo lansko leto polno pomembnih obletnic (75-letnica koroškega plebiscita, 50-letnica Republike Avstrije, 40 let avstrijske državne pogodbe), je že minilo letošnje leto, ki nas spominja na 100-letnico prve omembe imena Ostarrichi. Na

tako bogato pogrnjeno mizo morajo zgodovinarji postaviti svoj pisker in zato ni čudno, da nas poplavlja celo morje zgodovinskih knjig.

Za koroške Slovence je eno najbolj potrebnih izdal prof. Andreas Moritsch (uredil jo je dr. Theodor Domej): Koroški Slovenci in avstrijska nacija. Knjiga je tretja v zbirki: Zgodovina brez meja, ki jo izdaja Oddelek za vzhodno in jugovzhodno zgodovino na celovski univerzi skupaj z Domom prosvete Sodalitas v Tinjah. Knjiga je posvečena vzorčni osebnosti „slovenskega Avstrijca“ dv. sv. dr. Valentinu Inzku, ki združuje ravno tiste lastnosti, s katerimi opisuje prof. Moritsch pripadnika avstrijske nacije: človek naj bi bil v prvi vrsti človeški, nato šele Slovenec ali Avstrijec, karkoli to že pomeni.

Prof. Moritsch obravnava v štirih predelanih, temeljnih referatih aktualne probleme, kot so: narod in narodnost, nacionalizem in državnost, koroška realnost in slovenska narodna skupnost. Prostočasno izziva z besedami, ki si

jih človek zapomni in začne razmišljati o njih: Izselsevanje je bilo etnično čiščenje na koroških tleh; na poti v Evropo narodnost ne more biti več kot prehodna vrednost; o obrambnem boju poznamo več mitov kot resnic in vindišarji so bili najbolj avstrijski Slovenci, in še druge.

Z odkritimi besedami in kolikor se da objektivno nam odkriva prof. Karl Stuhlpfarrer ozadje nacistične politike pri izgnanstvu koroških Slovencev. Dr. Theodor Domej pa se je lotil težavne naloge razčistiti zapletena razvojna pota slovenske narodnostne politike v povojnih letih, ko so se Slovenci ponovno borili za svoje pravice v Avstriji, deloma celo za svoj obstoj. Marsikaj nam bo bolj jasno: vloge Vinka Zwitterja in Joška Tischlerja v pogajanjih za narodnostne pravice; odnosi do Jugoslavije in njene politike v krogu svetovnih sil; intrige koroških strank in poskusi slovenskih politikov za priznanje narodne manjšine; razvoj slovenskega šolstva v prvih letih in razplet pri povojnih deželnih volitvah.

Ljubljana – Reiseführer Založba Mladinska knjiga

Ljubljana 1996, broš., 30 str., izdaja dosegljiva v 4 jezikih (slov., nem., ital., angl.).

Založba Mladinska knjiga je v zvezi z mnogo obsežnejšim „Turističnim Vodnikom po Sloveniji“ izdala tudi še žepne izdaje o Ljubljani in to v slovenskem in nemškem jeziku.

Te žepne izdaje so precej komprimirane, tisk in besedilo pa sta zelo kakovostna.

Kar pa me čudi v samem besedilu, je nekako bojazljiv odnos do vloge nemške in avstrijske kulture pri stoletja dolgem razcvitu Ljubljane.

Snov je smiselno in smotno razdeljena na tri „sprehode“ po mestu. Prvi sprehod je osredotočen na staro (srednjeveško) Ljubljano, drugi na rimsko-antično in „Plečnikovo“ Ljubljano, tretji pa na sodobno, ne vedno posrečeno današnjo podobo „metropole“, kot jo nekateri malce ostro označujejo.

V dodatku bo vsak potencialni turist našel še važne telefonske številke, možnosti prenočitve, čas odprtja muzejev in galerij, termine, praznike itd.

Andrej Feinig

Še več Slovenije!

Pred nedavnim je izšla 3. izpopolnjena, prenovljena in razširjena izdaja Atlasa Slovenije.

movane podzemne jame (okoli 600 jih je), ki so raztresene po vsem kraškem področju – ne le primorskem, temveč tudi dolenskem; popolna novost je tudi oznaka poteka daljnovodnih omrežij – omeniti je namreč treba, da je jugoslovanska zakonodaja prepovedovala oznako tako podzemskih jam kot daljnovodnih omrežij.

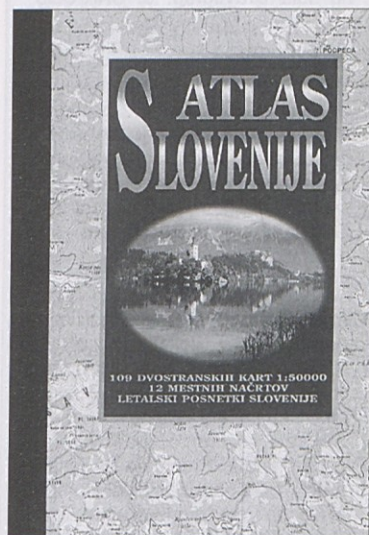
Seveda pa so karte doživele tudi drugačne spremembe, kot so dopolnjeno cestno omrežje, še zlasti lokalnega značaja; popravljena so v zadnjih letih spremenjena krajevna imena, dopolnjena so doslej manjkajoča imena domačij in drugih objektov – med njimi cerkva.

Seveda na koncu atlasa ne manjka tudi zajeten seznam vseh toponimov, zapisanih na vseh 218 kartah (prek 52.000 imen!).

Poleg zbirke topografskih kart, ki predstavljajo glavnino Atlasa Slovenije, pa ne moremo tudi mi-

mo skrbno pripravljenega tekstenega dela. Uvodno poglavje bralca pouči, kako nastajajo geografske karte, s posebnim poudarkom, kako so nastajale topografske karte za Atlas Slovenije; v najnovejši izdaji pa je ta del dopoljen tudi z zanimivim poglavjem o orientaciji in navigaciji. Temu nato sledijo izčrpniji opisi slovenskih pokrajin – tako njenih naravnih kot kulturnih danosti, ki jih prav mikavno ilustrirajo barvni fotografski posnetki – na 70 straneh v 18 poglavjih. Vsako uvaja celostranski posnetek iz zraka, ki bralca tudi optično prepriča v svoje značilnosti. Krajinske značilnosti celotne Slovenije v okviru alpskega prostora pa nam jasno ponazarja satelitski posnetek (v merilu 1:2.250.000), ki je postavljen na sam začetek publikacije.

Na koncu, tik pred kazali imen, pa je še nekaj statističnih podatkov o Sloveniji; številke nam spregovorijo o velikosti in legi

države, o reliefu z najvišjimi vrhovi in cestnimi prelazi ter kraškimi jamami, o dolžini vodotokov in površinah jezer ter o narodnih in krajinskih parkih ter naravnih rezervatih; objavljeni pa so tudi podatki o prebivalstvu ob zadnjem statističnem popisu leta 1991.

Zagledala je torej luč sveta 3. izdaja Atlasa Slovenije, ki je v 11 letih doživel 140.000 izvodov.

mag. Mojca Jenko

Na kratko

NOGOMET V DVORANI

Turnir višje šolske stopnje. Ekipa Slovenske gimnazije (vodi jo prof. Mirko Oraže) je presenetljivo osvojila naslov celovškega prvaka višje stopnje v dvorani. Turnir, ki je bil v Vetrinju, je bil jasno v rokah oz. „v nogah“ naših gimnazijcev, saj so vse tekme jasno dobili ter zadeli tudi največkrat v črno (razlika golov 23:1). Tudi najuspešnejši strelec – Albin Kesselbacher – je prihajal iz vrst ekipe M. Oražeta. Ekipo Slovenske gimnazije so sestavljali večinoma igralci SAK, Rožeka, Žrelca in Austrie. Nič manj odlično se nišo odrezali tudi na turnirju v spomin Gerharda Sturmbergerja, kjer so, čeprav za eno ali dve leti mlajši, nastopili v skupini 19-letnih ter zasedli presenetljivo 3. mesto.

Turnir Alpe-Jadran. Na 2. turnirju Alpe-Jadran v Borovljah so v vseh starostnih kategorijah zmagale ekipe nogometnih šol iz Slovenije. Najboljši koroški klub je bil v vseh kategorijah SAK. **U 16:** 1. Nogometna šola Ježica Ljubljana, 2. Nogometna šola Dravograd, 3. Ilirija Ljubljana, 5. SAK/center Pliberk. **U 14:** 1. Nogometna šola Ježica Ljubljana, 2. Nogometna šola Dravograd I, 3. Dravograd II, 4. SAK/center Pliberk. **U 12:** 1. Nogometna šola Ježica Ljubljana, 2. Nogometna šola Dravograd, 3. SAK/Celovec.

KFV Cup. Letošnje prvenstvo nogometne zveze se prične to nedeljo z ekipami U 16. SAK je zastopan z ekipo iz centra Pliberk (trener Mičovič) in igra v nedeljo (ob 9. uri) v Št. Vidu v predkrogu v zelo težki skupini z Brežami, ASV, Austrio 1, Grebinjem in St. Stefanom. Prvi dve moštvi se kvalificirata za vmesni krog.

Turnir Raika-Pale. Na tradicionalnem turnirju v Wolfsbergu so igrali tokrat igralci SAK le nepomembno vlogo. Obe ekipi (Café Rumpelstilzchen, Café Haipe) z igralci SAK sta se namreč poslovili že v osmini finala. Preostala so jima le mesta med 5 in 8. V ekipi Rumpelstilzchen so med drugim igrali Šmid, Wastian, Lippusch, Zankl, Wöbl in Blajs, ekipo Haipe pa so sestavili Alojz Sadjak, Simon Sadjak, Wuntschek, Eberhard, Marko Wieser, Jagodič in Urank.

RAZNO

Priprave. Naraščaj SAK gre letos med počitnicami (od 9. do 13. februarja) na priprave v Medulin na Hrvaško.

Zabava. V soboto, 25. januarja, bo v okviru kmečkega plesa v Vogrčah v kleti tudi bar SAK. Dobiček gre za naraščaj SAK. Tradicionalni ples SAK pa bo na pustno soboto, 8. februarja, pri Šoštarju.

SMUČANJE

Užnik tudi v novem letu odličen

Novo leto se je za Šentjanžana Daniela Užnika pričelo, kakor se je staro končalo – z odličnimi uvrstitvami na Fis-tekmovanjih.

Šentjanžan Daniel Užnik nadaljuje novo leto kakor je staro končal – namreč z dobrimi uvrstitvami na Fis-tekmovanjih. Medtem ko se je na Obdachu v slalomu popravil za 8 Fis-točk, je bil njegov nastop v Donnersbachwaldu na Štajerskem (veleslalom) še boljši. Zabeležil je 5. mesto, za prvim Stefanom Curra iz Labotske doline, ki je tri let starejši, pa je zastajal komaj za 9 desetink sekunde. Sploh je bilo to tekmovanje odlično zasedeno, saj so nastopili tudi nekateri tekmovalci, ki nastopajo celo že v svetovnem pokalu.

Tudi mlajši smučarji Športnega društva Šentjanž so v novem letu želi nekatere odlične uspehe. Tako je na primer 11-letni Michael Sablatnik na tekmovanju blizu Weisenseea bil najboljši v svoji starostni skupini, 2. mesto pa sta zasedla Bianca Gentilini (otroci II) in Patrik Quantschnig (otroci I). Najboljša dneva pa je bila Brigitta Esel. Podobno odlično so se odrezali mladi Šentjanžani tudi v Innerkremsu, kjer je bil najboljši dneva Michael Sablatnik. Sploh sodi M. Sablatnik med najperspektivnejše člane društva Šentjanž, kateremu bo verjetno kaj kmalu uspel vstop v deželni šolarski kader. Prav to pa je prvi veliki cilj mladega športnika.

Kljub deloma neprijetnemu vremenu so se otroci in trenerja (Aleksander Mak in Hanzi Oraže) v Pušeljci jami odlično počutili.

SAK – za tedenske priprave članske ekipe primanjkuje denarja

Večina igralcev SAK sicer že redno trenira pod vodstvom Fere in dr. Ramšaka, javno pa se prične priprave na vignetni del prvenstva šele 20. januarja, torej pozno, kot že dolgo ne. Kar zadeva igralce, je trenutno javen le odhod Ziehausa v Köttingbrunn. Legionar Škerjanec bo tudi vignetni igral za SAK, prav tako Grujič, ki bo dodatno vodil tudi naraščajno ekipo SAK – celovško U 16. Če bo vignetni zopet napadal Omerovič, pa še ni jasno.

Iz denarnih razlogov SAK članski ekipi še ni zagotovil tradicionalne tedenske priprave.

Predsednik Grilc: „Trenutno ni denarja!“ Vsekakor bi izostale priprave pomenile veliko škodo, kajti prav na takšnih pripravah se ekipa po navadi šele prav ugraja in okrepi prijateljstvo.

Pliberk – Ekipa Polanca bo pričela s treningom prihodnje nedelje, na katerem bodo prisotni tudi nekateri novi perspektivni igralci iz nižjih razredov (na primer Piuk z Rude, J. Krewalder iz Šmihela, Jauschnikar iz Žitare vasi). Enemu ali drugemu bo klub ponudil tudi pogodbo za vignetni del prvenstva. V prvem tednu meseca marca pa so načrtovane priprave v Medulinu.

DSG Sele: nad 50 otrok na smučarskem tečaju

Tudi letos je smučarska sekcija DSG Sele priredila tradicionalni smučarski tečaj v Pušeljci jami v Selah. Tečaj je potekal med 29. in 31. decembrom minulega leta in je bil v zadovoljstvo udeležencev odlično organiziran. Poleg številnih domačih pomagačev sta tečaj vodila Lidija in Edi Oraže, ki sta se posvetila predvsem mlajšim in neizkušenim smučarjem. Za starejše in bolj navajene smučarje pa so se „brigali“ Hanzi Oraže, Aleksander Mak, Zalka Zdovc-Oraže ter Hanza, Toma in Igor Roblek. Takoj po novem letu pa se je nekaj članov društva udeležilo smučarskega izleta v smučarsko središče Cerkno blizu Škofje Loke. Kljub le povprečnemu vremenu pa so se vsi zadovoljni vrnili.

ŠAH/HITROPOTEZNI TURNIR

Zmagal je Leon Mazi

Slovenski Fide-mojster Leon Mazi je dobil tradicionalni hitropotezni turnir, ki ga vsako leto prireja šahovski klub ASKÖ Bekštanj na Štefanovo v kulturnem domu na Brnci. Turnir je bil tokrat izredno močno zaseden (23 igralcev z nad 2000 Elo), udeležilo se ga je skoraj 100 igralcev iz Avstrije, Slovenije in Hrvaške. 2. mesto je pripadlo prav tako igralcu iz Slovenije Evaldu Uletu, ki igra za Velikovec, 3. mesto pa si je zagotovil na Koroškem živeči Hrvat in mednarodni mojster Vladimir Hrešč. Najboljši koroški igralec je bil domačin Egon Reichmann, še pred celovškim Fide-mojstrom Guidom Kaspretom. Najboljša ženska na turnirju pa je bila šahistka slovenske športne zveze Dunja Lukan, ki je osvojila 8 točk ter tako zasedla odlično 32. mesto. Odlična tudi Aleksander Lukan (37.) in Ivko Ferm (39.)

Turnir sta vzorno vodila mednarodni sodnik ravnatelj Pepi Gallob in sekcijski vodja ASKÖ Bekštanj Seppi Gallob.

Prihodnjo soboto in nedeljo morajo Dobljani kar dvakrat nastopiti proti najboljši ekipi v Avstriji.

Dob se želi športno maščevati „dunajski mafiji“

Donaukraft je v Avstriji sicer skoraj nepremagljiv, toda Dobljani hrepenijo po senzaciji, saj so razpoloženi kakor še nikoli poprej.

Ekipa trenerja Bojana Ivartnika je osnovni krog zaključila na odličnem 4. mestu in si s tem zagotovila dobro izhodišče za nadaljnji potek prvenstva. Kakor je poznavalec odbojke znano, so po osnovnem krogu izpadle zadnje tri ekipe, tako da prvenstvo nadaljuje le še najboljših šest ekip. Te se sedaj borijo za prva štiri mesta, ki so pogoj za sodelovanje v evropskem pokalu in seveda tudi v boju za naslov prvaka.

Dobljani so prvo po osnovnem krogu odigrali v Ennsu ter se proti pričakovanju odlično odrezali, čeprav ni zadostovalo za zmago. Kako je bila tekma izenačena in napeta, izpove dejstvo,

Zaradi poškodbe (ahilova vez) je njegov nastop proti Donaukraufu vprašljiv – Bojan Mlakar.

da je trajala dve uri in pol. Dobljani so po odlični igri dobili prvi niz s 15:12, v drugem nizu pa se je poškodoval Bojan Mlakar, kar je za ekipo pomenilo seveda veliko slabost. Mlakar je sicer nadaljeval igro, toda poškodba ahilove vezi ga je precej ovirala. Kljub temu se Dobljani niso vдали, celo nasprotno. Predvsem legionarja Visnapou in Adžovič sta se izredno stopnjevala in bila tokrat prava trdnjava v igri Dobljanov. Tako so Dobljani v četrtem nizu vodili že s 13:11 in bili blizu izenačenja nizov, toda nekatere osebne napake Dobljanov in predvsem gornjeavstrijska sodnika s pristranskimi odločitvami v prid domačinov so preprečili peti niz. Tako je Enns, ki je tokrat nastopil v najmočnejši postavi, dobil tekmo kljub temu jasno s 3:1.

Vsekakor pa so Dobljani tokrat zares pokazali, da upravičeno sodijo v neposredni vrh avstrijske odbojke.

Konec tega tedna pa čaka

Dobljane skorajda nerešljiva naloga, saj morajo kar dvakrat nastopiti proti najboljši ekipi v Avstriji – proti Donaukraufu. V soboto (ob 19. uri v Št. Pavlu) na prvenstvu, v nedeljo (ob 14. uri v Št. Pavlu) pa v četrtfinalu avstrijskega pokala. Prav ta pokalni dvoboj pa precej „diši po manipulaciji“, kajti avstrijska odbojarska zveza je očitno klonila Donaukraufu. Kako je drugače razumeti, da Donaukraft prav konec tistega tedna tekmuje v Št. Pavlu, ko je dan navrh načrtovan pokal?! S tem si Donaukraft „prišpara“ vožnjo in poleg tega naenkrat lahko udari dve muhi. V Dobu zaradi tega že govorijo o „dunajski mafiji“, ki si ustreže kakor je potrebno oz. kakor ji je ravno po volji.

Vsekakor so Dobljani obljubili, da se bodo tokrat športno maščevali, čeprav je nasprotnik v Avstriji skorajda nepremagljiv. Po vsej verjetnosti bo manjkal Bojan Mlakar, katerega še vedno muči poškodba na nogi.

■ Enns - Dob 3:1 (-12/12/13)

ZVEZNA ODBOJKARSKA LIGA

1. Donaukraft	2	2	0	6:0	20
2. Enns	2	2	0	6:1	16
3. Salzburg	1	1	0	3:0	15
4. Dob	1	0	1	1:3	10
5. Hypo	2	0	2	0:6	7
6. Sokol I	2	0	2	0:6	6

SMUČARSKI SKOKI/ZAHOMEČ

Delo trenerja Franca Wiegeleta se obrestuje

Mladi skakalci se mu zahvaljujejo z dobri nastopi – trener Franc Wiegele.

Mladi skakalci športnega društva Zahomec so v tej še mladi sezoni že odlično razpoloženi. Očitno se obrestuje odlično delo oz. številni treningi trenerja Franca Wiegeleta, ki

je v minulem letu tudi poleti načrtno in intenzivno delal z mladimi športniki. Le-ti se sedaj zahvaljujejo trenerju z visokimi uvrstitvami, kot na primer konec decembra Christof Kreuzer z odličnim 2. mestom na tekmovanju v Beljaku (za pokal Bank Austria), ali Sepp Waluschnig v Eisenerzu, Martin Kuglitsch in Markus Stefan na tekmovanju za industrijski pokal v Beljaku, ki je bil konec preteklega tedna. Prav na tem tekmovanju so se Zahomečani še posebej odlično odrezali, čeprav so pred tekmovanjem smeli preizkusiti skakalnico le z dvema skokoma. V Beljaku je bilo tokrat tudi tekmovanje v kombinaciji (smučarski skoki, tek na smučeh) in ekipa Franca Wiegeleta je pokazala, da tudi z ožimi smučmi sodi med najboljše na Koroškem. Tako je v skupini šolarjev I osvojil 1. mesto Markus Stefan, tretji pa je bil Matija Druml. V skupini šolarjev II pa je Sepp Waluschnig le tesno zgrešil 1. mesto ter bil drugi.

Trener Wiegele je vsekakor zelo zadovoljen z dosedanjimi nastopi svoje ekipe, saj večina kaže velik napredek. Vzroki teh uspehov so prav gotovo „načrti“ treningi poleti in pridnost ter voljnost posameznih, pravi trener Franc Wiegele.

Rezultati:

■ Pokal Bank-Austria (Beljak) – šolarji II: 1. Gerlad Percht (Stajerska), 2. Christof Kreuzer, 6. Hans Millonig, 11. Sepp Waluschnig (vsi Zahomec)

■ Industrijski pokal (Beljak) – smučarski skoki: otroci II: 1. Martin Kuglitsch, 3. Marco Godec; šolarji II: 2. Sepp Waluschnig, 3. Hans Millonig, 4. Christof Kreuzer, 6. Stefan Kaiser;

Tek na smučeh: šolarji I: 1. Markus Stefan, 3. Matija Druml; šolarji II: 3. Sepp Waluschnig

Kombinacija: šolarji I: 1. Markus Stefan, 3. Matija Druml; šolarji II: 2. Sepp Wa-

Igralci SAK vabijo na

Disco-večer

Kdaj: 18. januarja

Čas: ob 20. uri

Kraj: pri Šoštarju v Globasnici

Pripravljen bo tudi bogat srečelov z dragocnimi dobički.

PETEK, 10. januar
18.10–19.00 Kulturna obzorja

SOBOTA, 11. januar
18.00–19.00 Od pesmi do pesmi – od srca do srca

NEDELJA, 12. januar
6.08–7.00 Dobro jutro, Koroška – Guten Morgen, Kärnten. Duhovna misel (mag. Marija Perne)
18.00–18.30 6 x 6 domače uspešnice

PONED., 13. januar
18.10–19.00 Kratki stik

TOREK, 14. januar
18.10–19.00 Otroška oddaja

SREDA, 15. januar
18.10–19.00 Glasbena mavrica Večerna 21.04–22.00 Primorski obzornik

ČETRTEK, 16. januar
18.10–19.00 Rož – Podjuna – Zila

**DOBER DAN,
KOROŠKA
ORF2**

**NEDELJA,
12. januarja '97, 13.30**

PONEDELJEK, 13. januarja 1997

ORF 2, ob 1.50

TV SLOVENIJA 1, ob 16.20

- Pred zrelostnim izpitom še preizkušnja na plesišču: maturantski ples Višje šole za gospodarske poklice v Šentpetru
- Slovenji Plajberk uradno le Windisch Bleiberg?
- Dostop do računalniškega sistema – skupne osnove knjižničnega in znanstvenega informiranja tudi v slovenski študijski knjižnici v Celovcu
- Zgodovina tinjskega arhidia-konata
- Izidor Stern: Porcelanaste umetnine
- Z glasbo v novo leto

Sobota, 11. januar

ŽITARAR VAS

Koncert z „Ljubljanskim okteto“
Čas: ob 20. uri
Kraj: v kulturnem domu
Prireditelj: SPD „Trta“

LOČILO

Laični pasijon „Burkarški misterij mistero Buffo“ (Daro Fo)
Čas: ob 20. uri
Kraj: v Posojilnici-Bank
Prireditelj: SPD „Dobrač“ na Brnci

ŠENTJANŽ

Novoletni koncert
Čas: ob 19.30
Kraj: v k&k centru
Nastopajo: Oktet Hodiše, Tamburaška skupina Gra-diščanskih Hrvatov „Tambecari“
Prireditelj: SPD Šentjanž

Nedelja, 12. januar

ŠMIHEL

Popoldan skupnega petja pod geslom „Zapojmo si“
Ob spremljavi ansambla Korenika bomo zapeli znane in manj znane pesmi. Domači bodo pripovedovali o starih časih.
Čas: ob 14.30
Kraj: v farni dvorani
Prireditelj: KPD Šmihel

Torek, 14. januar

RUTE

Večer pripovednikov ... „nekoč v starih časih“
Čas: ob 19. uri
Kraj: ob krušni peči pri Mikulu v Rutah
Prireditelj: SPD Jepa Baško jezero

Sreda, 15. januar

ŠENTJAKOB

Film in pogovor „Romi v Avstriji“ z Rudijem Sarközijem
Čas: ob 19.30
Kraj: Regionalni center
Prireditelj: SPD Rož

Petek, 17. januar

BAD KLEINKIRCH-HEIM

Skupna vožnja na strokovni sejem „DESTILLATA“ v Bad Kleinkirchheim
Odhod: ob 11.45, Dobra vas, cerkveni trg
Možnosti za pristanek: Šmarjeta v Rožu, Konzentavra, Podgorje, Šentjakob v R.
Cena: 375,- / osebo (inkl. vstopnina)
Prijava: najkasneje do torka, 14. januarja pri KIS (telefon 0463/54864)

Sobota, 18. januar

ŠENTJANŽ

Laični pasijon „Burkarški misterij mistero Buffo“ (Daro Fo)
Čas: ob 19.30

Kraj: v k & k centru
Prireditelj: SPD Šentjanž

Nedelja 19. januar

RADIŠE

Igra: „Burkarški misterij“
Čas: ob 10.30 (po maši)
Kraj: v kulturnem domu
Prireditelj: SPD Radiše
Nastopa: igralska skupina SPD Dobrač iz Brnce

OBIRSKO

Plesni tečaj Alpskega kluba „Obir“
Čas: ob 14. uri (od 13. ure dalje so možne prijave)
Kraj: v gostilni Kovač
Prireditelj: Alpski klub Obir

RAZNO

CELOVEC

„PLANINE V SLIKI“
Kot vsako leto, tudi letos vabimo vse planince-fotografe k sodelovanju. Slike s planinskimi motivi bi naj imele velikost 30 x 21 cm. Vsak udeleženec lahko odda 3 slike. Vsaki sliki je treba dati geslo; slike pa pošljite do 20. 1. 1997 na: Slovensko planinsko društvo, Tarviser Str. 16, 9020 Celovec

CELOVEC

V okviru Pedagoške akademije z univerzami jugovzhodne Evrope profesorici Melna Blažič in mag. Ljuba Črnivec iz Ljubljane predstavita svoje najnovejše šolske knjige, oz. didaktično gradivo za dvojezični pouk, ki jih je aprobiralo Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije
Čas: petek, 10. januar, od 14. do 16.30
Kraj: Pedagoška akademija v Celovcu (predavalnica A)
Prireditelj: Pedagoška akademija
Študenti, učitelji in drugi zainteresirani so prisrčno vabljeni!

PREDAVANJE

SGZ in Posojilnic Bank

Na aktualna davčna vprašanja na podlagi novih davčnih predpisov bo odgovarjal in predaval g. mag. Hermann Klokar, davčni svetovalec
četrtek, 16. 1. 1997, ob 19. uri
Posojilnica Bank Zila v prostorih Posojilnice Bank na Ločilu
Tel. 0 42 42 / 27 3 77
četrtek, 23. 1. 1997, ob 19. uri
Posojilnica Bank Borovlje v prostorih Posojilnice Bank Borovlje
Tel. 0 42 27 / 32 35

PLESI

Maturaball
der HLA in St. Peter
Višje šole Št. Petru

Maturantski ples

10.1.1997
Beginn / Začetek: 20.00

Kulturni dom v Št. Jakobu v R.
Kulturhaus St. Jakob i. R.

Glasba – Musik
Die „Pitschgauer“
in – und
„D. J. Oknaj“

PREDPRODAJA / VORVERKAUF:
Mladina – Jgd.: S 80,- / Odrasli – Erw.: S 100,-
VEČERNA BLAGAJNA / ABENDKASSE:
Mladina – Jgd.: S 100,- / Odrasli – Erw.: S 120,-

Mehnerjova Hermağoras

**GIMNAZIJSKI PLES
MATURABALL**

ZG in ZRG za Slovence v Celovcu – BG und BRG für Slowenen in Klagenfurt

celovec
dom sindikatov
ob 20. uri
17. januar
petek
Freitag
17. jänner
20 uhr
ögb-saal
klagenfurt

herzlichst eingeladen
glasba – musik
stajerskih 7

RAM POSOJILNICA-BANK KREDITBANK ZADRUGA market M. H. RJEVA ERB HERMAGORAS

RADIŠE

21. Radiški ples
Kraj: v Kulturnem domu na Radišah
Čas: sobota, 11. januarja 1997, ob 20. uri
Igra „Ansambel Stopar“
Prireditelj: SPD Radiše

Igra ansambel „Franca Miheliča“
Prireditelj: Slovensko kulturno društvo Globasnica

HODIŠE

Hodiški ples
Kraj: pri Svetuju v Plešerki
Čas: sobota, 25. januarja 1997, ob 20. uri
Igra ansambel „Tonija Hervola“
Prireditelj: SPD Zvezda v Hodišah

GLOBASNICA

Tradicionalni „Podjunski ples“
Kraj: pri Šoštarju
Čas: sobota, 11. januarja 1997, ob 20. uri

DOM V TINJAH

v petek, 10. januarja, ob 19.30
Tečaj za prvo pomoč
Voditelj: Franz Jordan

v petek, 10. jan., od 18. do 21. ure
Novi nemški pravopis
Voditeljica: mag. Gabriele Taut-scher

v soboto, 11. jan., od 9. do 18. ure
Odkrivati sv. pismo – Jezusovi čudeži in prilike
Voditeljica: Gabi Ambruš in mag. Klaus Einspieler

v ponedeljek, 13. januarja, ob 18. uri
Francoščina, III. del
Voditeljica: mag. Eva-Maria Verhnjak-Pikalo

od poned., 13. januarja, od 9. ure do torka, 14. januarja, do 17. ure
Dnevi meditacije za veroučitelje/ice, nem.
Voditelj: mag. Helmut Gfrerer

od poned., 13. januarja, od 18. ure do četrta, 16. januarja, do 13. ure
Duhovne vaje za starejše može in žene – „Živeti v hvaležnosti“
Voditelj: p. Anton Cvetko in Majdi Blüml

v ponedeljek, 13. januarja, ob 19.30
Sekte – vprašanje na družbo in Cerkev
Predavatelj: prof. dr. Jože Till in mag. Simon Čertov

v sredo, 15. jan., od 19. do 21. ure
Jezikovni tečaj: Španščina za napredujoče
Voditeljica: Fernanda Ruocco Kronawetter

v četrtek, 16. jan., od 9. do 11. ure
Nova serija: Dopoldansko izobraževanje: „Žensko delo v družini in poklicu – priznано in cenjeno?“
Predavateljci: mag. Astrid Malle in mag. Anna Moser

od četrta, 30. januarja, od 9. ure do sobote, 1. februarja, do 14. ure
Izobraževalni tečaj za mlade kmetice in kmete
Sodobno kmetijstvo ob izzivu EU
Soprireditelji: SJK, KIS in BM/UK
Spremljevalca tečaja: zastopnik SJK in mag. Daniel STURM
Prispevek za tečaj: šil. 400,- (plača KIS in SJK)
Prispevek za penzion: šil. 950,-
Udeleženec/ka plača za vse le znižano ceno: šil. 400,-

POTOVANJA 1997

od sobote, 8. februarja 1997 do nedelje, 16. februarja 1997
Izobraževalno in študijsko potovanje: Jordanija in Sinai
Vodstvo: dr. Jože Marketz in mag. Klaus Einspieler
Cena: šil. 15.680,-, šil. 2.500,- doplačilo za enoposteljno sobo

od sobote, 8. februarja 1997 do sobote, 15. februarja 1997
Izobraževalno potovanje v Sirijo
Spremljevalec: rektor Jože Kopečnik in krajevni vodič
Cena: šil. 14.900,-

od nedelje, 9. februarja 1997 do nedelje, 16. februarja 1997
Romarski polet v Izrael
Voditelj: žpk. Stanko Olip in krajevni vodič

RAZSTAVE

DUNAJ

Razstava Silve Horvat „Tapiserije“
Kraj: v Slovenskem kulturnem centru Korotan, Albertgasse 48
Razstava bo odprta do 15. januarja 1997

RADIŠE

Razstava del Francija Ogrisa in koncert Janija Kovačiča
Kraj: v Kulturnem domu na Ra-djišah
Čas: ob 19. uri
Priveditelj: SPD Radiše

V sredo, 15. januarja,
od 12.30 do 17. ure

KUHARSKI TEČAJ: Praznični jedilnik (I. del)

Voditeljica: sr. Vendelina ILC, Brezje
avtorica knjig „Kuharica sr. Vendeline (300 jedil-nikov/1000 receptov) in „Pecivo sr. Vendeline“
Prispevek: šil. 350,-

2. del:
v sredo, 19. febr., od 12.30 do 17. ure

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sose-dom in znancem, ki so na zadnji poti pospremili mojega moža, našega očeta in deda, gospoda

Boštjana Malleja

Prisrčno se zahvaljujemo župniku Romanu Tkaucu, govornikom županu Gradeneggerju, dr. Feinigu in dir. Moschitzu za tolažilne besede. Hvala vsem za vence, rože in za darove v korist šent-janške cerkve, gospodu Hansu Janschu za nesebično prizadeva-nje in tudi cerkvenemu zboru Šentjanž ter sekstetu iz Slovenjega Plajberka za okvirne pesmi.

Žalujoča družina Malle
Rute, v decembru 1996

OGLASI

Za 3.000 šilingov
PRODAM
skoraj nov pralni stroj
„Miele sensor
electronic W 784“

Telefon:
0 42 32 / 38 67

Slovenska
meščanska
kuhinja
Marija Ilc,
sestra
Vendelina

**Kuharica
sestre
Vendeline**

Vale Novak –
založba

Umetniško bogastvo v Šmihelu

Ob zvokih skupine Glasbeniki (z Emilom Krištofom) so se šmi-helski umetniki Peter Krivograd, Nežika No-vak, Stanko Stadjak, Izidor Stern, Abert Krajger, Andi Krištof-Frlin, Lencej Kraut in Helmut Blažej (z leve) ter Karel Vouk predstavili številnim obiskovalcem. Priveditev je organiziralo KPD Šmihel kot začetek praznovanja 90-letnice društva. Kdor je razstavo zamudil, jo lahko še obiše prihodnjo nedeljo.

Program elektronsko instrumentalne radiestezije mednarodne firme Full Point

Vse radiesteziste in vse, ki jim je radiestezija poznana kot rešitev mnogih zdravstvenih težav, vabim k sodelovanju v program elek-tronske instrumentalne radieste-zijske detekcije in sanacije živ-ljenjskega okolja.

Vljudno vabljeni k sodelovanju.
Full Point.

Kontaktna oseba

Mario Žibret,
Ljubljana 124, 3330 Mozirje, SLO
Telefon 00 386 / 63 832 022

Prodajam

med Piranom in Portorožem
500 metrov od morja

**120 m² stanovanja ali
200 m² veliko hišo in
1400 m² veliko parcelo**

Tel. 00 386 / 66 / 73 485
ali 71 193

IMPRESUM

NAŠ TEDNIK – Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“, ki ga zastopa predsednik Nanti Olip, 9020 Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/IV. Uredništvo: mag. Janko Kulmesch (glavni urednik), Silvo Kumer (namestnik glavnega urednika), Franc Sadjak (urednik), Marjan Fera (fotograf), Karl Sadjak (oglasni oddelek), vsi: 9020 Celovec, 10.-Oktober-Straße 25/IV. Tisk: Mohorjeva tiskarna, 9073 Viktring, Adi-Dassler-Gasse 4, tel. 0463/292664. NAŠ TEDNIK izhaja vsak petek. Naroča se na naslov: Naš tednik, 10.-Oktober-Straße 25/IV, 9020 Celovec; telefon uredništva, uprave in oglašnega oddelka: 0463 / 51 25 28. Telefaks: 0463 / 51 25 28 - 22. Letna naročnina: Avstrija 440,-; Slovenija 3000,-; SIT; ostalo inozemstvo 750,- šil.; zračna pošta letno 1000,- šil.; posamezna številka 10,- šil.; Slovenija: 100,- SIT.

Šolarke vabijo

Št. Peter. Maturantke Višje šole za gospodarske poklice v Št. Petru pri Št. Jakobu vabijo v petek, 10. januarja 1997, na maturantski ples, ki bo v kulturnem domu v Št. Jakobu. Od 20. ure bodo skrbeli za zabavo „Die Pitschgauer“ in „D. J. Oknaj.“ Tudi za presenečenje bo poskrbljeno.

OSEBE & DOGODKI

GLAS IZ LJUDSTVA

FRLOŽEV LUKA

Na novoletni avstrijsko-nemški skakalni turneji je zmagal 17-letni Slovenec Primož Peterka. Fant si je dovolil kar nekaj krepkih. 17-letni Slovenec je kot doslej najmlajši skakalec premagal celo svetovno skakalno elito. Nemcem in Avstrijcem je odnesel odličje izpred nosa. To jih je tako osupilo, da so mu, kljub škripanju z zobmi, morali z občudovanjem čestitati.

Z veseljem mu čestitam tudi jaz v imenu vseh koroških Slovencev.

V župnijah, ki so posvečene sv. Štefanu, tudi danes še pa starem izročilu na Štefanovo, 26. decembra, blagoslovijo konje. Sv. Štefan je bil v Severni in Srednji Evropi znan kot konjski patron. V Štebnu pri Globasnici je konje žegnal dekan Peter Sticker, ki ga vidite na sliki pri blagoslovitvi in ko deli konjem kruh in sol.

Foto: Fera.

Plesna sezona odprta

S slovenskim plesom v Celovcu so odprli letošnjo kratko plesno sezono.

Celovec. Slabo vreme in avstrijski cariniki so nagajali organizatorjem letošnjega slovenskega plesa. Zaradi poledice je prišlo manj obiskovalcev kot v prejšnjih letih, ansambel „Štajerskih 7“ pa je zaradi težav na avstrijski meji prišel s sedemurno zamudo. Kljub temu je bilo razpoloženje v domu sindikatov dobro, saj je igral za ples priljubljeni domači ansambel „Alpe-Adria-Sextet“

Z optimizmom v novo leto

Pliberk–Globasnica. Nad 200 gostov je prišlo ob začetku novega leta v gostišče Juen na tradicionalni novoletni sprejem Posojilnice Bank-Pliberk. Kot običajno se sprejema udeležijo poslovni partnerji banke, politiki, gospodarstveniki, zastopniki javnih ustanov in društev. Predsednik Posojilnice-Bank Pliberk ek. sv. Fric Kumer je v slavnostnem govoru poudaril, da je Posojilnica-Bank Pliberk danes močna in zanesljiva bančna ustanova, ki ima poslovne partnerje tako doma kakor tudi v sosednji Sloveniji in na Hrvaškem. Tudi preteklo leto je Posojilnica-Bank Pliberk zaključila s precejšnjim prirastkom, ki je nedvomno izraz uspešnega poslovanja. Med drugim so prišli tudi župani iz sosednje Mežiške doline, ki so priložnost izrabili tudi za pogovore s koroškimi občinskimi mandatarji in župani.

Slika zgoraj: Z obiskom je Posojilnico Pliberk počastil tudi bivši ministrski predsednik Slovenije prof. Lojze Peterle. Na sliki ga vidite v pogovoru s predsednico upokojencev Heleno Močnik in predsednikom banke Fricem Kumrom.

Predsednik Posojilnice-Bank Pliberk ek. sv. Fric Kumer v družbi gostov novoletnega srečanja.